

ШЫҢ

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1951
ОКтябрь
13
СУББОТА
№ 200 (2374)
ӨРТӨ 20 көп

БОХУНГУСОЛУНДА:

Тайбын Пактызы дээш! (1 арын).
Коммунизмдин улуг тудуглары бүгү улустун херээ (1 арын).
Совет улус тайбынын улуг херээн камгалаарына бүрүн шийтирилди (2 арын).
Т. Талганчык.—Сүт-Хөл районда куруе планнарынчы күсөлдөш (2 арын).

А. Севиль.—Райондук коммунистеринин хуралы (2 арын).
В. Базыр-Тараа.—Агитаторлар болгаш колхозчулар (3 арын).
Х. Тембирел.—Агиткультбригадинин ажылы (3 арын).

Германиянын иштиги садиминин дугайында (3 арын).
Атомнуг чепсек дугайында «Правадин» корреспондентининге эш И. В. Сталиннин харымзын дашыткыда канчаар көрүп турары (4 арын).
Кореяда болушкуннар (4 арын).

Совет Тываның патриотчуларының чагаалары

Тайбынын Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат салышыкчы чыылдаанын кампаниясы совет чуртта калбарыл үнгөн. Тайбынга ынакшылдыг бүгү улустар-биле кады совет Тыванын ажылчы чоннары беш улуг күрүңдеринин аразына Тайбын Пактызын чарар дугайында негелдени чангыс эп-сеткилд-биле дегин турарлар.

Бүгү совет улус-биле кады Тыванын ажылчы чону үр болгаш бажыг тайбынга, улустарнын аразында эл-найралды болгаш кады ажалда-ажылганы быжыглаарына ханы со-нуургалдыг.

Совет Эвилели болза, чаа дайын-нын кысыкчыларына удуз, тайбын дээш соксаал чок демиселге тайбынга ынакшылдыг бүгү улустар-нын ханы ынакшылдыг Содоунга ча-лап ап шыдаан болгаш бүгү делегейде тайбынын тук тудукчузу Со-луп турар деп чүбеге бистин совет Тыванын бүгү кижилерин чыргалаарып турар. Бистин күрүңевистин бүгү-ле күштеринин иштери ажыл-агай, күчүлүра тургузушкунунун чаа күчүлүг көдүрүлүшүнүнче, ажылчы чоннун тайбын, аял-кежиктиг болгаш бай-шыдалгы амыдыралынын улам ынайгы чекетелини-кинине бүрүн улганга дээрзин анык совет Тыва областын ажыл-чы чону чаа амыдырал-биле кыска хуусаада улам күчтүг Бүзүрүннер.

Тайбынын Бүгү делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат салышыкчы чыылдаанын кампаниясы бистин областын ажылчы чону-нун сеткил-сагышын, ажыл-ижин хайыштырган. Эр, херээжен ажыл-чынар, эр, херээжен таргашчынар, эртемдзнер, совет литератураны болгаш уран-чүлдүн ажылдакчы-лары, яны-бүрү өрөспилге черлеринин өөреникчилери боттарынын хо-лунун үжүктөрүн ол Кыйгыртын адаанга чангыс эп-сеткилдиг салып турарлар.

Социалист чуртка ажылдап, чурттаар уас-кежиктигинин, Төрээн чуртунун, тайбынын херээ дээш сорук кирген күш-ажылдын дугайы бижип турар совет кижилерин чагаалары бистин область болгаш районнар солунарыктык редакцияларына үзүктел чогу-биле көзүп турар.

Тыва областын өзүл турар анык ажылчын ангызы тайбын херээге узуг салышыкчыны берип турар. Социалист үлетүрүнү болгаш транспорттун, көдээ ажал-агайын бүгү адырларынн ажылдакчылары боттарынын күш-ажылы-биле совет күрүңенин күчү-шыдалыг өстүрү-ринге, бүгү делегейге тайбын херээ бижиглаарына салышыкчыларын кирип турарлар.

Бин-Хем районун «Красный пахарь» колхозтун даргазы эш Астафьевтин айтканы болза: «Бистин колхозчуларыбыз Кыйгыртын адаанга ат салышышаан, социалист чарыштын бедиткен хүлээлгелерин алганнар. Бистер чедишкүүлөгө оожургавас бис. Бо чылын чакы тарылганы 11 хонук иштинде 109 хуу, а күзүн күрүңгө тарга дүңгээр планынызы сентябрь 20-ле күүсеткен бис. Комбайнер А. Ивановтун агрегаты онз эки ажалдаан, ал чаарга эш Иванов боду сезон иштинде 800 га черни кестирген. Бистер дайынны эвес, а тайбын күзеп турар бис. Ажаан алган тара-выстын пуд бурузу дайын кысыкчыларына өлүм болзун!»

Танды районун Сталлин аттыг көдээ ажал-агай артелинин сүг күжү-биле ажалдаар электри станциянын турунда кирип турар колхозчу эш Талкин-оолдун чу-гаанын бижиме: «Идеология келген Бинда болза: «Бистин социалист чагай Төрээн чуртувустун күчү-шыдалын күш-ажыл биле-биле, турар. Ону улам күчүлүг болдурар дээш моон солгаар ажалга үгү-нормамны беш катал аар күсөдир мөн. Улустарын күчүлүг тай-бын күш-ажылыг шимчээшкенин тайбынын херээ улам быжыглаар.

дайыннын айылын болду бис»—деп бижээ.

Кызылдын автотранспорт конто-разында столяр стахановчу эш Соловьевтун бодунун коллектив-нин ниити хуралына чуугаалаан өстери областа тайбынын стахановчу ээлчезин ол эгелекчилерин улам сорук кирген: «Мен тайбын дээш кыйгырыг адаанга адым салып тура, социалист чарышка бедиткен хүлээлгени алган мен Түн-нелинде, сентябрьде ажал норма-зын 246 хуу күүсетим. Ам бистин сорулгавыс—октябрь мурунун социалист чарышын эгелеп, эки ажалдарымыс болур, а мен 2 ки-жинин кылыр нормазындан куду эвес ажылды черле үргүлчү күүсе-дип шыдаарымы улам бадыткап хүлээдим. Эштер, тайбын күш-ажылды стахановчу ээлчезин! Бужар-бак дайын кысыкчылары-га ол база дапкыр бир согуз бол-зун!»

Совет Тыванын интеллигентизи бүгү-ле күштерин улуска, коммуни-стиг нийтелдин тудушкунунга ба-раан болурунче берип, тайбын камгалалыне бодунун үнүн база көдүрүп турар. Тайбын дээш демисел-дин херээ—совет эртемдээш, чогаал-чы, эмчи, башкы, агроном, чурукчу, артист бүрүзүне патриотчу албан болуп турар. Совет культуранын ажылдакчыларынын чогаалчыкы ажылы бедик гуманизм-биле, тай-бынын, хосталганы болгаш бурун-гаар депшилгенин чагатып идеялары-биле синкиен.

Анык салгакчыларын Ленин—Сталиннин идеяларынын садыл-гына, кижин төрелгенин дайын-нарын көөр хөңдү чок болурунга кижизидерин чагай херээ совет башкылар бодунун күш-ажылы-биле холбаштырып турар. РСФСР-нин алдарлыг башкызы, ССРЭ-нин Дээди Советинин депутаты эш Лав-рентьеванын бижип турар өстери-нин допчулалы: «Бистер, совет баш-кылар болза, школары уруларын хөй яны талантыларын болгаш ча-гай күзөл-чүткүлдерин төртүндү-рер болгаш сайырадыр, оларны күш-ажылга, сталинчы идеяларга кижизидер хүлээлгели бис. Ынча-гаш, бистин чуртуву депшилгенин болгаш чөптүг чоруктун Төрээн чурту. Бистер тайбын камгалатынар дээрзинге бүзүрелдиг бис. Чүге дээрге, бистин-биле кады ынак ба-тыкчы, тайбынын улуг тук тудук-чузу эш Сталин бар». Кызылдыг каза бир сурагыл эмчизи эш Ле-онтьеванын бижээни: «Америк дай-нын кысыкчыларынын араатаныг үзөл-бодалдарына удуз тайбын тала-лакчыларынын калбак болгаш өзүлүг күчүлүг шимчээшкенине улам-на өөрүп тур бис. Тай-бын талалакчыларынын күжү ти-летирбес! Бистер империалисттерин Кореяда хан төгүшкүнүг күчү-лээшкенинне, оон ынай дайын-нын айылынга удуз шийтирилди-биле киленеп тур бис».

Бистин солунарыктык парлап үндүрүп турар номчукуларын ча-гаалары миллион-миллион совет ки-жилерин сеткил-сагыштарын, кү-зелдерин илередип турар, социали-стиг Ада-чуртунга изиг ынакшыл-дыг болурунче, бодунун күжүн тай-бын дээш демиселдин чагай ке-рээне салырыне, империалист дайын кысыкчыларына удуз тур-журунче оларны сырый катышты-рып турар. Тайбынын улуг херээ камгалаары дээш совет улустун шийтирилдинин чаа чижээ Тай-бынын Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ССРЭ-де чыгдыган хол үжүктөрүнден деле-гейин улустары көөрлер.

Тайбынын Пактызын чарар дугайында Кыйгыртын адаанга бистин чуртта ат салышыкчыларынн чыылдаанын чорудулганы болгаш совет улустун кайгамчык чангыс эп-сеткилдин, оон тайбынче күе-линин күштүүн бүзүрелдин-биле көргүзүп турар.

Дайынны тайбын тиелээр!

Ленин аттыг, «Бурунгар», Моло-тов аттыг колхозтар күсүк чер суг-гарылганы эки организастаан. «Бай-Булу», «Победа», Сталин аттыг колхозтарнын трактор-биле андарган черлерин суггарар дээш колхозчулар 30 кижи 200 кубометр буганы аштаан. Ынчагар олар Бай-Булу бугазынын суун башыр-ган. Колхозтар күсүк чер суггарыл-ганын планын октябрь 25-ке че-дир бүрүн күүседип алыр.

Тайбынын Пактызы дээш!

Кызыл хоорайнык албан черлеринин болгаш бүдүрүлгелеринин ажылчы, албан-хаакычтары беш улуг күрүңдеринин аразына Тай-бынын Пактызын чарар дугайында Кыйгыртын адаанга боттарынын аттарын күш-ажылчы хүлээлгелер-биле салганнар.
Чурукта: областын машина-орук станциязынын коллективинин Кыйгырыг адаанга ат салып турары. Чуруу А. Ермолаевтин.

Кыйгырыг адаанга салган хол үжүктөрүн күш-ажыл-биле быжыглаар

ШАГААН-АРЫГ. (Телефон-биле).
Улуг-Хем районун Торгалыда «Свобода труда» колхозтун Кожай хемде эш Чупраковка удурткан ту-дуг бригаданы Тайбынын Бүгү-де-легей Чөвүлелинин Кыйгырынын алаанга холунун үжүктөрүн салып тура, оон күш-ажыл-биле быжы-лаар дээш кижин бүрүзү күш-ажыл-ды бедиткен социалист хүлээ-гелерин алганнар.
Ол хүлээлгелерин өзүгаар 1951 чылдын планында көрдүнгөн 800 кубометр ынак белекээр планын 3 ай

бурунгар 825 кубометр кылдыр, ба-за бо 1951 чылдын планында көр-дүнгөн септээр болгаш тудар 10 ту-дугларнын планын Торгалыда «Сво-бода труда» колхозтун тудукчулары хуусаа бетинде алдарлы-биле кү-үсеткеннер. Оон иштинде 160 инек кирер стандарттыг чаа кажаа тудуун онза эки кылган. Бо бүгү ажалдаг эштер Хола-Сүрүн, Сарыг-Хөө, Ша-ктар-оол, Бүрбүжүк олар онаашкан ажылдарын 150—200 хуу чедир кү-үседип, күш-ажылга онза кызымаан илереткеннер.

Малчылар тайбын дээш демиселде

Беш улуг күрүңдеринин аразына Тайбын Пактызын чарар дугайында Тайбынын Бүгү-делегей Чөвү-лелинин Кыйгырынын адаанга ат салышыкчыныг Тес-Хем районда Ленин аттыг колхозтун Оруку-Ша-наада малчылары улуг күзөл-со-рук биле киришкеннер.
Бо дугайында чоруга чаа болган дуралга чангыс кижин дег ат сал-ганнар. Ол хуралга бир дугарында сөс алган 67 харлыг Лапкаа ашак-тыг чуугаалааны болза: «Совет ча-зактын чорудуп турар тайбынга ынакшылдыг политиказын» чер бөмбүрээнин кырынды меделетчиг кижин бүрүзү катаякп турар. Мен сөс кижилерин одуруунга кирер мен. Дайын кысыкчыларына күш-түг согушкун болзуп дээш кый-гы-

ры адаанга адым салыр мөн— дээн.
Ол хуралга эш Лакпаа бат кыс-тагдалышыкчыныг белекелдеп ок-тябрь 15-те бүрүн доозуп, кынын айылынга чангыс-даа баш мал хор-тпас болгаш келир чазын төртү-нөр малдын чаш тзүнүн бүрүн кам-галап алыр деп хүлээген.
Кажаа тудар бригаданын брига-дирин коммунист Сактыдан «Совет күрүңенин күчү-шыдалын улум бы-жыглаар дээш бистер, совет кижилер каш дапкыр күш-биле ажал-даар ужурул бис. Ынчагар, бистин бригада тудук планын октябрь 15-те доозар деп хүлээлгени ал-мылынар»—деп чуугаалаан. Эске малчылар база ол ынакш күлээл-гелерин алгылаан.

Соруктуг тургузукчу күш-ажылда туруп турар совет улус бүгү делегей улустарнын тайбын дээш шимчээшкенинин авангардында чоруп турар.

Тайбынын Бүгү-делегей Чөвү-лелинин Кыйгырынын адаанга ат салышыкчынын чыылдаанын ССРЭ-ге чорудар дугайында Тайбын кам-галалынын Совет комитетинин шийтирин бистин чуртувустун бүгү ажалчы чоннары чангыс эп-сеткил-биле чөптүг деп уткаан. Казах ССР-нин ажалчы чоннары бүгү совет кижилер-биле кады чаа дайынны болдурбас дээш бүгү-ле күштери-биле демисежиряне чайгылыш чок бижи шийтирилдин илередип турар.

АКШ-тын, Англинын, Франция-нын болгаш өске-даа агрессив кү-рүңелерин реакциялыг чагырар бөлүктөрүнүн чорудуп турары дай-ын кысыкчынын политиказын комму-низм тургузукчулары бистер, көөр хөңдүс чок.
Герман болгаш япон милитариз-ми катал төртүндүрер чорукту боттандырышаан, америк-англи империалистер чаа дайынны беле-келдин чорудуп турарлар. Олар Ка-тышкан Нациялар Организациязы-нын тугу-биле көжгелетинип алган. Кореяда дээрбедекчи дайынны кы-выскап, кылат ордулук Тайванчы эжелеп алган болгаш Кыдат Улус Республиканын девискээрине хал-даарына кыянын турарлар.

Дайын кысыкчыларынын ол по-литиказынга бүгү делегейде чагай сеткилдиг чус-чүс миллион кижилер совет улус-биле кады чайгылыш чок шийтирилди-биле удурлашын,

империалистерин кара-сагыштыг күзөл бодалын боттандырыс дээш демисежип, тайбынын херээ кам-галап турарлар. Бүгү депшилгелин кижин төрелгеткен Совет Эвилелин тайбынын болгаш улустарнын ай-мыл чогуун иделгелиг баганазы деп көрүп турар.

Совет улустарнын найралдык өг-бүленинде бактаап турар казах улус социалисти Төрээн чуртунун экономика күчүзүн быжыглаарына, тайбынын камгалаарынын херээге бодунун күш-ажылчы салышык-чынын кирип турар. Казахстаннын эртемдзнери республиканын бүгү ажалчы чоннары-биле кады тайбын дээш демиселчилерин күчүлүг шим-чээшкенинде идепкейлиг кирип турар.

Большевик партиянын болгаш совет чазактын сагыш-салышык-чынын ачызы-биле казах ССР-де экономиканын болгаш национал хе-вирлиг, социалистиг утка шынарлы культуранын канчаар-даа аажок чекетелишкени чедип алдыган. Эртем, угаан дүрген темпи-биле хөгжүп турар. Республиканын 46 албан черлерлиг эртемдер Акаде-миязы эртем ажылдакчыларынын улуг отрядын катыштырып турар.

Совет эртем тайбынын херээге, бараан болуп турар. Бистин эртем-дзнеринис бойдузгун канчаар-даа аажок удуз байктарын шингээдип ажылаары-биле, улус чоңун амы-дырал чуртталганын экижидери-биле, социалистиг күрүңенин эконом-нуг күчүзүн быжыглаары-биле хол-башкан тайбын тургузушкунунун айтырларын шийтирээр дээш ажалдап турарлар.

Казах улустун кайгамчыктыг че-дишкенине болза, ССРЭ-нин улустарнын сталинчы найралы-нын улуг күжүнүн тодаргай хе-рези болуп турар. Ажалчы чоннар-ын бүгү угаан-бодалы тайбын, тургузукчу ажалче угаан чуртка ындыг дүрген депшилге болдунар арталыг.
Кижин төрелгеткен ам ийн удур-лашкык лагер кылдыр чарылган. Оларын бирээинде кем-бурулуз агрессив дайыннын чалбыжын хөгжүдүп үрүп турар англи-америк империализминин хоралыг араатан-нары туруп турар. Оларны төгү

Коммунизмдин улуг тудуглары бүгү улустун херээ

Хемчилер Волга-Доннун суг оруун ажыглагга кииреринге белекенип турар

Келир чылдын чазынында Волга-Доннун пароход чорур каналы ажылгала киирер болгаш Волгалап Донеттин хөмүр дажын болгаш ме-талдарын база Кубанын кызыл-тазын чүдүрген суднолар чоруп эг-дээр. Дедир келирге чурттуң соң-гу-бары болгаш төп районнарындан, Уралдан ынак, яны-бүрү машина-ларны болгаш өске-даа чүктөрүн сөөртүп алгаш чанар.

ССРЭ-нин Хем флотунун Минис-терство чери каналдын ажылгалап кирген баштайгы чылында улус да-жыглаар чаа пароходтарнын чоруу-шугуунары: Москва—Донда-Ростов аразына 3250 километр хемчээлдиг шугумуна, а база ол ышкаш Сталин-град—Донда-Ростов, Сталинград—Калач бо черлерге шугумну тургу-зар.
Ол черлерге чоруу суднолар ам беле кылдыр үлетинген. Оларнын

онун, оон иштинде «Пушкин», «Лер-монтов», «Марксист» деп пароход-тар Москва—Ростов шугумуна че-руурун төлөветинген. Сталин-град—Ростов шугумга «Москвы-нын 800 чыл ою», «Роза Люксем-бург», «Совет республика» деп суд-ноларны удуз дажыктырган.

Волга-Доннун суг оруунга чоруу-р улус дажык судноларнын чаа хе-вирин тургузар ажылды чорудуп ту-рар. Жданов аттыг «Красное Сормо-во» заводтун коллективин Москва—Ростов шугумуна чоруу чаа улуг күштүг пароходту тударына беле-кенип турар.

Волга-Дон каналына чоруурун сөөртүп күчүлүг пароходтарны за-водтар кылып турар. Ол пароходтар ажылгалап эки экин аралын, дүр-ген чоруктуун, двигательдеринин экономунун көргүскөн. (СЭТА).

Улуг тудугнун херээженнери

ТАХИА-ТАШ. Кош Туркмен кан-алдын тудуунга херээженер испе-кейлиг кирип турар. Чус-чүс патриотчу херээженер автомобилиде-ри башкарып, лавораторийлерде бол-гаш чер үтээринде ажылдап, топо-графия карталарын кылып, канчаар-даа аажок улуг суг техникнин төлөветилдин кылыры-биле эч нарын ажылдарын күүседип турар.

Туркмен ССР-нин эртемдер ака-демиязынын ботаника-үчүш сайы-з-радынын институтунун эртем ажылдакчысы Н. Т. Нечаева Кара-Кумнун төп болгаш муруну-чөөн кезээнин бүгү үнер үнүштерин өөренип көрүп турар. Элезиинги кургаг ховуларын берге байда-лынга туруп ажылдавышаан, Нечае-ва кыска хуусаанын дургузунда Узбойнун унун дургаар мал азыраар черин тургузуун кылырын дооскан. (СЭТА).

Улуг тудугнун зоназынын ол уча-стогунун мал одарларын сугжу-дарынын чурумун таярыштыгып кы-лары база доостунган. Нечаеваны удуртулгазы-биле элезинин кургаг ховуларда мал одарлары болур чер-лерин бүгү талазын өөрөшп көөрү-нүч чуугаа дөрт бөлүктери чедиш-кинниг ажылдап турар.

Чеди дугаар экспедициянын инже-нер геологу Елена Волкованын, Уртск аскынын экспедициянын бо-таникчи Мария Чернованын, топо-графчылар Лидия Козлович болгаш Нина Спирина оларнын адым ми-нда чоргаланып адал турар. Олар-нын кижин бүрүзү элезининги кургаг ховулап чус-чүс километр черлерин эртип, Кара-Кумнун бойдузун чаартып кылыр херекке эч чуугаа салгыларын киригеннер. (СЭТА).

Соңгу-Крым каналдын унунда шинчилел ажылдары

ДЖАНКОЙ. Бүгү-эвилелдин «Гипроводхлоп» институтунун шинчилел болгаш төлөветил бөлүк-тери Крымда чедип келген. Олар Соңгу-Крым каналдын унунга ши-чилелди уламчылаар болгаш ол кан-алдын төлөветилин тургузуп ки-риптерлер.

«Укриводхлоп» амга че-дир шинчилел чорудуп келген кезек бөлүк экспедициясы болза, Сиваш болгаш Перекопан Фронтонго суур-га чедир 140 километр черге канал унунун салдыган материалдарын

төлөветилчилерге дамчыдып бээр. Канал унун дөңнөр, онгарлар, демир оруктар болгаш машиналар орукта-ры каржы эртер черлерден тырты-ган топографтык чурктарын элип чазаар ажалдар төнгөн.

Бүгү-эвилелдин «Гипроводхлоп» институтунун шинчээчилери Джанкой—Раздольное каналдын зоназында ажылдарын чоруда берген болгаш Чатырлык хемде суг шыг-жаар чер районунун топографтык чуртуунун тыртырлагыныче эгелеп кирипкеннер. (СЭТА).

Келир чылда тарыыр черлерин шиктыг болдуар дээш күсүк суггарылга чоруткан

Чаа-Хөл районун көдээ ажал-агай артели ВКП(б) райкомунун болгаш райкукукомунун ший-тирилди өзүгаар 1952 чылда тарыыр тарылга шөлдөрүн амыдагаштан суггарып турар.

Келир чылда тарыыр черлер шик-тыг болзун дээш колхоз бүрүзү тарылга шөлдүн суггары 7—8 кижин составтыг суггарыкчылар тургускан. Чер суггарылганында 73 колхозчулар ажалдап турар. Олар баштайгы беш хонук дургузунда 133 гектар шөлдү суггарган.

Ленин аттыг, «Бурунгар», Моло-тов аттыг колхозтар күсүк чер суг-гарылганы эки организастаан. «Бай-Булу», «Победа», Сталин аттыг колхозтарнын трактор-биле андарган черлерин суггарар дээш колхозчулар 30 кижи 200 кубометр буганы аштаан. Ынчагар олар Бай-Булу бугазынын суун башыр-ган. Колхозтар күсүк чер суггарыл-ганын планын октябрь 25-ке че-дир бүрүн күүседип алыр.

ТАЙБЫННЫҢ АДЫ-БИЛЕ

Казахстаннын эртемдер Акаде-миязынын эртем албан черлери эр-тектен беш чылдарын дургузунда нитизин-биле 1076 темаларын ажал-дап кылырын дооскан. Ол бүгү чо-гаадылга ажалдар болза, совет эр-теминин ниити эртинезинге улуг са-лышыкчы болуп турар. Оон-биле кады ол чогаадылга ажылдар бол-за, совет күрүңенин экономиказынын улам ынайгы хөгжүлдзизинге прак-тич чуугаа ужуру-дузалы болуп турар. Элеэн шинчилелдерин түн-нелдерин бүдүрүлгөдө чедишкени-нин-биле шингээдип кирип турар.

Казахстаннын эртемдзнеринин муруннда ам-даа конгуч улуг со-рулгаларын шийтирээр тургу-зуун турар. Ол сорулгалар болза, республиканын байлуктыг бойдуз курлавырларын план өзүгаар ши-чилээр-биле, таарымчалыг ажыл-дап шингээдири-биле, коммунизмче чоруп орав чурттуң материалдык болгаш угаан-бодал культуразынын моон ынай чайгылыш чок хөгжү-лди-биле холбашкан.

Казах улустун кайгамчыктыг че-дишкенине болза, ССРЭ-нин улустарнын сталинчы найралы-нын улуг күжүнүн тодаргай хе-рези болуп турар. Ажалчы чоннар-ын бүгү угаан-бодалы тайбын, тургузукчу ажалче угаан чуртка ындыг дүрген депшилге болдунар арталыг.
Кижин төрелгеткен ам ийн удур-лашкык лагер кылдыр чарылган. Оларын бирээинде кем-бурулуз агрессив дайыннын чалбыжын хөгжүдүп үрүп турар англи-америк империализминин хоралыг араатан-нары туруп турар. Оларны төгү

өлүмдөн үнер арга чок байдалга таярыштырган. Эске лагер—тай-бынын тугунун идегелиг тудук-чузу — улуг совет улуска башта-ган тайбынын, демократияны болгаш социализмдин лагерин бо-луп турар болгаш бүгү бурунгар депшилгелин кижин төрелгетенин катыштырып турар.

Тайбынын тугун долгандыр, тай-бынга ынакшылдыг Совет Эвилелин долгандыр катышкан бүгү чурттар-нын чус-чүс миллион тайбын тала-лакчылары делегейин чаа дайын-гына кижин төрелгетенин база катал кирибес.

Коммунизм тургузушкунунун канчаар-даа аажок улуг програм-мазын боттандырып турар ССРЭ-нин улустары үр болгаш бижи тайбынын күзеп турар. Моон ужу-рунда совет кижилер Тайбынын Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгы-рынын адаанга боттарынын аттар-ын салышаан, бүдүрүчкү күштү бедидер дээш, экономиканы улам көдүрүп дээш, бистин социалистиг Төрээн чуртувустун күчүзүн улга-тырар дээш демисежип турар.

Бистин үенин улуг тудуглары сталинчы план өзүгаар Тайбын ады-биле тургузгуну турар. Бойдуз чаартылганын канчаар-даа аажок удуз Сталинчы планын тайбынчы ады-биле боттандырып турар. Чы-рыктылыг, коммунист нителди тургузуп турар миллион-миллион совет кижилер тайбын ады-биле амыдырап турарлар.

Академик К. САТПАЕВ,
Казах ССР-нин эртемдер Академиязынын президентизи.

Совет улус тайбыңның улуг херээн камгалаарыңга бүрүн шийтпирлиг

Совет Тывада тайбың дээш-шимчээшкин

Тайбың камгалалының область комитетинин даргазы эш Саган-оол бистин корреспондентивис-биле беседага медеглээни болза:

— Ам үеде хайнышкыныг болгаш ажылгыр чуртталгалы совет кижилер чурттап, тайбың күш-ажылы-биле олар изингип, совет чазактын сталинчы даштыкы политиказын, оон эл-найралдыг чурттарыңга ынак политиказын олар деткип, ССРЭ-нин бүгү улустарынын эрге-ажыктарын камгалап турар политика деп оон көрүп турарлар. Ычангаш, аас-кежиктиг болгаш күштүг чуртталгалыг совет кижилерге, түнелдиг күш-ажылынын, коммунизмин чачагай тудугларының кижилеринге тайбың деп сөс эң-не чоок болгаш билдингир, ам үеде ол сөс бүгү чурттуң булуңнарында ытыкыр бадтыкалды-биле дынналып турар.

Оон журунда бөмбүрээктин Бүгүле булуңнарында дайынга удур кижилерин күзел-соруун илереткен Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүделинин Кыйгырынын адаанга ат салынышыңарың ССРЭ-ге чорудар дугайында Тайбың камгалалының Совет комитетинин шийтпирин Тыванын ажылчы чоннары бедиң көдүрүшкүн-биле уткуп, ам Совет Эвилелинин бүгү улустары-биле бир

домей боттарының үнүн кадып турарлар.

Областың бүгү районнарында, оон ыраак булуңнарында колхозчуларын, араатарнын хуралдары болуп, аңаа чүрөктерин ханызында үнүп турар чалбыштыг сөстөрүн олар сөглөп, ажыл-агый талазы-биле күлээлгелерин ап боттарының аттарын ол чагаай Кыйгырынын адаанга салып турарлар. Таңды районун Кочетов суурда Сталин аттыг көдээ ажыл-агый артелинин суг күжү-биле ажылдар артыңгы станциязын тудуп турар колхозчу эш Тамдың-оол Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүделинин Кыйгырының ат салып тургаш, чугаалааны болза:

— Бистин социалисттик чагаай Төрөөн чуртувустун күчү-шыдалын күш-ажыл бижылган турар. Ону улам күчүтүп болдурар дээш моон сонгаар-даа үлүг нормамны беш каттап күсөдир мөө. Ол чорук болза, тайбыңнын херээн быжылган, дайын кысыкчыларыңга удур согушкун болур.

База «Сталинчик орук» колхозтун сүт-бараан фермазынын эргелекчизи эш Коных төрүтүнгөн бүгү аныак малдары бүрүн камгалап алырың хулээнген. Эриң районда тулуг бригадири эш Балган тудуг талазы-

биле пайын ажыр күсөдирин хүлээнген. Чер болганда болуп турар хуралдарда чангыс эл-сеткилдиг үнер үнүп, калбаа-биле аттарым салып, чаа-чаа хүлээлгелерин хүлээнип ап турарлар. Ол болза, бүгү чоңун күзел-соруу болур. Ажыл-агый талазы-биле чедишкнн бүрүзү, планнарын күсөдүп турары тайбыңнын херээн быжылган, дайын кысыкчыларыңга согушкун болур. Ычангаш, бистин областың ажылчы чоннары тайбыңнын шимчээшкиниге идепкейлиг кирип, боттарының аттарын салып турар.

Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүделинин Кыйгырынын калбак араат массаларга чедирери, ССРЭ-нин даштыкы тайбың политиказынын ужу-дузынын оларга билдиндери, бо бүгү таныдылгалыг ажылдарын ажыл-агыйнын сорулгалары-биле холбаштыры, ычангаш, Кыйгырының адаанга ат салышыңарыңга калбак киржилгени чедип алырың чугула соругта болур. Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүделинин Кыйгырынын адаанга аттарын ажылчы чоннар салып тургаш, Ленин — Сталинның партиязын долгаңдыр сыйры катышканын илередип, тайбыңнын улуг тук тудукчуу баштыгы эш Сталинга бердингени олар база каттап илередилер.

Тайбың дээш демиселге

Тываның ажылчы чону Совет Эвилелинин бүгү улустары-биле беш улуг күрүңелер аразында Тайбың Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүделинин Кыйгырынын адаанга ат салып турар хунерде тайбыңны камгалаарын эмчиңин, нениң сөзүн чугаалаккап тур мен.

Америк дайын кысыкчыларының араатангы үзел-бодалдарыңга удур тайбың талаакчыларың калбак болгаш бөулүг күчүлүг шимчээшкиниге улам-на өөрүп тур бис. Тайбың талаакчыларың күжү тиелтирбес! Америк империализмдерин Кореяда хан төгүшкүнүг күчүлээшкениңге, оон ыңай дайыннын айымыңга удур шийтпирини-биле киленген тур бис.

Күш-ажылчы улуска дайын херек чок. Улус тайбыңны күзеп турар, чүге дээрге, тайбың, ол амандарал, бистин ынак Төрөөн чуртувустун күчү-шыдалы дээш чогаалдыкчы, тургузучу күш-ажылы болур. Бистин чуртувуста чыл келген тудумна чаа хоорайлар, суурлар улам-на көвүдөп, сайзырап турар, чаа заводчор, чуртталга бажыңнары, эмиселер, школалар тутунуп, бойдус

чаартылганың сталинчы планы боттанып, коммунизмин улуг тудуглары чоруп турар.

Революстуг эрге-чагырганың үезинде Тываның бүгү байдалы сыр өске апарган. Ажылчы чон эрге-медел чок, үжүк-бижик билбес, дарлаткан, мөдүткөн, эмиселге дууламчызы албай чораван үе ам эрте бурунгуң үези болу берген. Ол үени көрбөз аас-кежиктиг кижилер ам коммунизм тудушкунунун командирлери апарганнар.

Тыва Совет Эвилелинин составына киргенден бээр ам 7 чыл болган. Ол үенин ишинде кончуг чараш чагаай школар, чуртталга бажыңнары, уруглар садтары, эмиселге пунктулары тутунган, ам 200 орунугу область эмиселгезин тудурыңчы кирип турар болгаш улус божуур бажыңны эде тургузуп турар. Бистин колхозчуларымыс аас-кежиктиг эки чуртгазын, тайбың күш-ажылы чорутсун дээш оларга чурттаар чаа бажыңнарын тудуп берип турар.

Чогаалдыкчы күш-ажылы дээш кадкы камгалалынын ажылдакчылары тайбың камгалалыңче боттарынын үнүн үндүрүп турар. Медицина ажылдакчыларынын ажылчы

чонунуң кадкы дээш сатыш-салышыкыны тайбыңнын херээпге улуг салышыкын болур.

Мен не, чаштын кадкы камгалаан ажылдакчы мен, чээрби чалдын ишинде уруглар эмчиңи болуп ажылдап келим. Мээң хүлээлгем болза, бичин уругларың кадкы камгалаары, олар дайыннын айымыңга таварышкын дээш эвес, харын олар ада-незинин, бүгү совет улустун аас-кежиң болур төгээлде кадкы, кадкы-быжыг өссүн дээш камнаары болур.

Мен бүгү совет улус болгаш делегейнин депшилгелиг кижилери ынак база дайын күзөөс мен. Ычангаш, беш улуг күрүңелер аразында Тайбың Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүделинин кыйгырынын адаанга алын чангыс эл-сеткилдиг салырың бүгү илерин, кадкы камгалалыңныг ажылдакчыларын кыйгырып тур мен. Ол чагаай алдарлыг херек-биле совет чазактын тайбыңга ынакшылыг политиказын ийи-биле дөткенинвизис ол болур, тайбың дээш, бистин уругларымыстың ааскежин дээш демиселге улуг күзөлденивизис ол болур.

Эмчи А. ЛЕОНТЬЕВА.

Тайбың дээш кызымак күш-ажыл

Биң-Хем районун «Красный пахарь» колхозтун ажыл-ишчилери Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүделинин беш улуг күрүңелер аразында Тайбың Пактызын чарар дугайында Кыйгырынын бүгү совет улус-биле бир домей чангыс эл-сеткил-биле күлээп алганнар.

Бистин артедийн кохозчулары Кыйгырынын адаанга ат салышышан, чаа бедиң хүлээлгелерин ап, бистин ынак Төрөөн чуртувустун күчүзүн улам-на күштөлдүрүп дээш, тайбың, демократия дээш, бистин улзувустун чагаай амандарын дээш кызымак ажылдарын хүлээнип турарлар.

Бо чылын Бистин колхозчулар тайбың күш-ажылының талазы-биле биче эвес чедишкенирин чедип алганнар. Часкы тарылганы 11 ажыл хуңунун ишинде 109 хуу күсөткен болгаш тараа шөлдөрдүн бедиң дүжүтү ажал алган. Күрүңеге тараа дужаар планын сентябрь 20-де бүрүн күсөткөн, ам тараанын кезилдизин доозуп турар. Тараа ажаап алышыкыныга комбайн эш А. Ивановтун комбайн агрегаты улуг дузаны колхозка көргүскөн. Эш Иванов сезон ишинде 800 га черни комбайн-биле кестирген.

Ажаап алган пуд тараа бүрүзү дайын кысыкчыларыңга согушкун болур деп чүвени бистин колхозчуларымыс билир. Ычангаш олар ам келир чылын бедиң дүжүт чедип алыр дээш улуг күштү салып турар. Чайгы, күсүк чор анда-рылганың планын ажыр күсөткөн. Ам колхозчулар үезин болгаш өске-даа фондуларын бүрүн уруп алыр, малга четчир чөм суурун, аңаа чыгыг кайааларын белеткээр дээш кызымак тайбың күш-ажылын чорудуп турар.

Бис дайынны эвес, а тайбыңны күзеп турар бис. Ычангаш бистин бодувустун колхозчууска улам-на кызымаккай ажылдар бис Совет кижилерин күш-ажылы тайбыңнын улуг херээпге салышыкын болур. Тыва тараа бүрүзү бистин чуртувустун күчүзүн улам-на беңдер, тайбыңнын херээн улам-на быжылдар.

Дайынны тайбың тиелээр, бүгү делегейге тайбың чекетээр, чүге дээрге, тайбың дээш демиселчилерин улуг Совет Эвилели, башкы Сталин сорук кырип, баштап турар.

П. АСТАФЬЕВ,
колхозтун даргазы.

Пропагандистер семинары

ХАНДАГАЙТЫ. (Радио-биле). ВКП(б) Өвүр райкомун бо чылдын октябрь 7-ден 9-ка чедир пропаганда-дистерин болгаш партия эге организацияларынын секретарьлеринин үш хонук семинарын кылып эртирген.

Семинарларын киржикчилеринге ВКП(б) райкомунун чанында илеткелчилер бөлүүнүн кежигүннери «Бүгү-делегей байдалың дугайында», «1946—1950 чылдарда ССРЭ-нин улус ажыл-агыйын каттап турганынын болгаш хөгжүдеринин беш

чыл планының кууселдизинин туйнедеринин дугайында», «Кижилеринин угаан-медерелинде: капитализмин артышкынынын узуктазынын дугайында» лекцияларын номчаан. Үстүнде лекцияларын номчаан соонда районун партия организацияларынын мурунда турар эдигелер сорулгаларын талазы-биле ВКП(б) райкомунун харысалгалыг ажылдакчылары семинарын киржикчилери-биле боттук кичээлдер чоруткан.

А. АРЖАЛАЯ.

Политөөредилге эгелээн

Кызылдын № 2 ортумак школазында партиянын политөөредилгезин 1951—52 өөредилге чылында чаа байдал-биле эде организастап тургускан. ВКП(б) төөгүзүңү допчу күрүзүн өөрениринин бөлүмү моон мурунда школага чыл бүрүде туруп келген болза-даа, эки түнел берсеин келген чорукту четпес деп көргөш, школада партия, комсомол болгаш профвилел организацияларынын катышкан хуралыңдан бо өөредилге чылында дээди эртеминг башкылары ВКП(б) хооркомунун чанында марксизм-ленинизмин кежээки университетинге, ортумак эртеминг башкылары партиянын ке-

жээки школазыңа кирип деп шийтпирлээ.

Ычангаш № 2 ортумак школазын башкыларыннан сес кижии кежээки университетте, алды кижии партиянын кежээки школазында болгаш үш кижии бот-өөредилге-биле кичээлдеп эгелей берген. Школанын бодунда техниктиг ажылдакчыларын политбөлүгүмүн тургускан, ол бөлүгүнү школанын башкысы эш Макарова удуртуп турар. Оон аңгыда башкыларыны иштиңден беш кижии Абаканнин башкы институтунда ээчөө өөренип турар.

Д. САҢГЫ-БАДРА.

Районун коммунистеринин хуралы

Бо чылдын сентябрьның 25-те Терек-Хөл районун партия кежигүннеринин 2 дугаар хуралы болуп эртен.

Ол хуралга 1950—51 өөредилге чылында партиянын кежээки политшколарыннын ажылынын түнелинин дугайында болгаш 1951—52 өөредилге чылында оларнын сорулгаларын дугайында илеткел болган.

Эртен өөредилге чылында 5 политшколар, И. В. Сталинның биографиязын өөренип 3 бөлүмнөр болгаш партиянын 2 эге политшколарын турган. Оларга коммунистеринин 87 хууу хаара тутунган турган. Чамдык коммунистер бижик өөредилгезинин бөлүмнөринге турган. Партия кежигүннеринин идея-политиктиг билин беңдер чорукка политшколарыннын болгаш бөлүмнөринин ролин күштөлдүрүп соругта-биле политшколарга болгаш бөлүмнөргө бедиң билигит пропаганда-дистерни быжылган.

Ычангалда эртен өөредилге чылында чамдык четпестер бар болгаш хуралга илерээ. «Большевик» колхозта (партия эге организациязынын секретари Б. Тамаа, пропагандист Куулар) И. В. Сталинның биографиязын өөренип бөлүм, Эмисел (партия эге организациязынын секретари эш Молчанов, пропагандист Босенов) ВКП(б) төөгүзүңү доп-

чу күрүзүн өөренип бөлүм өөредилге программанын четке күсөткөзүн бер.

Моон ап көөргө, үстүнде партия эге организацияларыннын секретарьлери полит-чырыдышыкпн ажылдарын боттарынын холунга албайн, партияни удуртулганы чорутпай турганы билдингир. Ындыг четпес чоруктар Чыргалаңды суурга биза турган.

Чамдык дыннакчылар, чижээ, Аракчаа, Ким, Сакты-Сүрүң, Артыла, Храмушин олар боттарынын политиктиг билин беңдер талазы-биле сонургалдыг ажылдаваннар, кичээлдерден озалдар чоруктар оларга турган. Суурда партия эге организациялары бо четпестерин база-ла эскербеин эртирипкенин.

Эге организация секретарьлеринин болгаш пропагандистеринин семинарларын организастаан, консултацияларын чорутпаван болгаш партия эге организацияларыннын секретарьлеринин отчет илеткелдерин дыңгайып турган деп шүгүмчүлөлдөр ВКП(б) Терек-Хөл райкомунун адресинге болтулаан.

1951—52 өөредилге чылында политшколарга болгаш бөлүмнөргө удуртулганы эки чорударын ВКП(б) Терек-Хөл райкомун күлээнген.

А. СЕВИЛЬ.

Сүт-Хөл районда күрүне планнарының кууселдизи

Тыва областың ажыл-агый, культуру тургузушкунунун херээн дүргөн хөгжүр дээш эш Сталиннын хун-буру сагыш човап, улуг дууламчылар көргүзүп турарынныг ачызы-биле Сүт-Хөл районун партия, совет, көдээ ажыл-агый органнары болгаш ажылчы чоннары күрүне мурунга алган хүлээлгелерин чедишкенин күсөдүп турарлар.

Көдээ ажыл-агый чылынын бир шийтпирлиг сорулгазы — тараа белеткелдеринин күрүне планын район ниятын-биле сентябрь 20-де 109 хуу, колхозтар 124 хуу күсөткөн. Оон ишинде «Сталинчик орук» колхоз (даргазы эш Даваа, партия эге организациязынын секретари эш Сергей) 151 хуу, «Большевик» колхоз (даргазы эш Тембирел, партия эге организациязынын секретари эш Дажа) 126 хуу күсөткөн. Районун колхозтары аш-чечини кол культуразы — кызыл-тасты эртен чылгызынлан 23951 пудту ажыр дужааган.

Ниятинин малын өстүреринин күрүне планын район ниятын-биле улуг мыйыстыг малды 100,9 хуу, чылгы малды 101,9 хуу, хой, өшкүнү 105 хуу күсөткөн. Күрүнеге дук дужаарыннын планын хуусаа бетинде ажыр күсөткөн.

Район көдээ ажыл-агыйнын мурнакчы техниказы-биле чепселенген болгаш агротехниктиг чурумнарын күсөткенинин түнелинде бо чылын районун колхозтары га бүрүзүңден 20—30 центнер чедир дүжүтү алган.

Чоокку үеде чедир-ле аразыга өттүлп турган өөр малдар көвүдөөс хараганнар, шыргай арыг дуглаан, хорум-даштар эжелээш Хөр-Тайга-биле Кызыл-Тайганын бөлдөриңден чатып баткан шөлдөргө эртен чазын бир-ле дугаар совет тракторлар ажылдап эгелээш. Ол черлерге тракторлар ажылдап шыдавас, тараа эки үнимес суг дилип турган чөгөңгич кижилерин буруу сурталыңга Сталин аттыг, «Большевик» колхозтарын ол черлерден эгээрткимес чагаай дүжүт алганы болгаш ам ында совет трак-

торларын динимитиг ажылдап турары шыңгы харым болган.

Чүс-чүс чылдарда хемнер баштары тайгалар санай көжүп чораган Хөр-Тайга, Кызыл-Тайга сумуларынын чону бо күзүн колхозтарын шөлдөргө ажылдап турган комбайннарын, тараа бастыар нарын машиналарын, чер айдарып турар тракторларын көргөш, совет чазактын, эш Сталиннин ачы-авырлыңда көрбөзүн чүвенисти көрдүгүс дижип, колхозчу тургузуңун хуу ажылдакчыларын артык күштүнү магадап, боттарынын өөрсөн сеткилин илереди турганнар.

Дүжүт ажаап алышыкынын чедишкенин шийтпирлээринин херээпге районун партия, совет активтери эки ажылдааннар. Хөр-Тайга, Кызыл-Тайга сумуларында бо чылын организастап тургускан Сталин аттыг болгаш «Большевик» колхозтарынын, база ол суму Советтеринин чанында чер чурт барымдаалал тургускан партия эге организацияларынын секретарьлеринде школа эргелекчилери эштер Бегзиваа, Метке олар ажылдап турарлар. Олар боттарынын кол хүлээлгелиг ажылдары — школарын өөредилге чылынга белеткелни эки организаста-вышпаан, ол сумуларда колхозтарын болгаш хуу ажылдыг чоңун дүжүт ажаап алышыкынын организастыг удуртулга-биле эки хандырганнар. Бо колхозтар тараанын кезишкенин сентябрь 15-те доозуп, күрүне мурунга хүлээлгелерин өске колхозтарын мурнай күсөткөңөр.

Ылангы Хөр-Тайга школазынын башкылары, өөреникчилери болгаш ажылдакчылары эш Бегзивааның удуртулгазы-биле Сталин аттыг колхозтун 20 га ажыг тараазын кезип бербишан, күрүнеге дужаар тараазын арыглаарыңга үргүлчү ажылда-жып турганнар. Бо ажылдарын үезинде колхозчуларын эвилелдээр, колхоз даргаларыңга практиктиг ду-за көргүзүп талазы-биле райкууском-

ун даргазынын оралакчызы Шаранин, көдээ ажыл-агый кидизинин эргелекчизи Дадар-оол, комсомол райкомунун секретари Өлөй, ВКП(б) райкомунун пропагандизини Куна олар багай эвес ажылдааннар.

Үстүнде чамдык чедишкенирини бичегелештир Сүт-Хөл районун партия, совет, көдээ ажыл-агый органнарынын практиктиг ажылдарында четпестер хөй. Район ниятын-биле ажаап алышыкына багай белеткенен. Ол чорук дүжүтү чидиргич чок ажаап алырыңга, күрүнеге тараа дужаарын кыска хуусаада күсөдиринге элээн саат ужураштырып турган. Колхозтар даргалары Даваа, Очур, Какпаанак, Чадамба олар комбайн-биле кезер тарааның шөлүн белеткөвезини-биле база МТС директору эш Соловьев механизаторжу каадырлар ортузунга тодаргай ажыл кылбайн, аңаа буу-хаа эрпиг көөрү; биле кызыгаарлатынып турганында комбайннарын болгаш бастыар машиналарын бұдүрүчүлүү куду, хөй чидиргич кылып, үргүлчү урелир, хөй хуу эртир турганы хөй.

Тараа дужаашкыны массалык-биле эгелей берген үеде районун тараа склады хүлээп алышыкыңга белең эвес болган. Оон журундаан тараа дужаар келген чок 6—7 хонук чедир жанаар ужурга таварып турган. Складтын ажылдакчылары ажылыңга харысалга чок, чоңга ээлдек эвес, бюрократтыг байдалдарын көргүзүп турган. Район төвүнде тараа складын тургузуп байдалы күрүнен иңдыг хөй тараазын калдаган тугузургаңга таарышпас турбу-жа, областың тараа белеткел контроларынын начальниги эш Деев болган. Складтын директору эш Федоров олар кандыг-даа хемчег албайн турарлар.

Районда чамдык ажыл-агый организацияларынын удурткучулары боттарының ажал-чорудулганын район ишинде чорудуп турар чугула кам-

панилар-биле холбаштырбайн турар. Ажаап алышыкынын үезинде районун харылзаа контроларынын эргелекчизи Липенко ВКП(б) райкомунун, райкуускомун айтышыкынын тоовай аралгап турганындан районда телефон харылзаазы болгаш солун таралдыгы онза багай чоруп турар.

Районун хереглел кооперациязынын ажылы сандаргай байдалда туруп турар. Оон даргазы турган Наксылды ажылдан дүжүргениңден бээр 2 ай ырык ашкан, аппарат херек кырында удуртулга чок, ала-чөгөөр ажаалдап турар.

ВКП(б) райкомун болгаш райкууском бо бүгү четпестерин көрүп тура-ла хемчег албайн, аңаа эртинип турар.

Кандыг-даа албан черлеринге доктаамал ажылдавас, хөй ниятинин чурумун үрээр, арагалаар кижилер район төвүнде хөй болуп турар. Оларын колхозтарже мобилизастаар дугайында райкуускомун шийтпир күсөткенимиз барган.

Мобилизастап чоруткан элээн хөй кижилер дедир чаза басып чанып келгенер. Совет эрге-чагырганын шийтпиринге чагыртпас, ол чурум чок, кара-туразында кижилерин чангызында-даа хоойлу харысалганы хүлээтпээ. Бо дугайында район судуңун шийтекечизи Чигжит-оол, шагдаа начальниги Доржу, суур Советтин даргазы Балчир бот-боттарынын аразында удур-делир чүжүп турарлар. Советтерин болгаш хоойлу органнарыннын ажылдакчыларынын мындыг шийтпирлиг эвес, олутпай шүшпөң чорун чамдык дүржөк кижилер ажылдап турар. Колхозтарынны сипта-даа, шаңда-даа тарааларын, харын оон туржуу районун тараа складыннын чанынга шоодаллап каан тараанын безин оордай бээр чүлдөр тургулаан. Ол кижилер ба-за-ла хоойлу харысалгазыңга кирбөз, суура безин дынналбаа чиккен.

Районда колхозтар организаста-жыл-агый талазы-биле быжылгаан. Дык хөй колхозчулар күш-хуңу ажылдап албаан. 5800 кубометр ту-

дуг ыяжи белеткээр планындан тайгада белеткээни 4605 кубометр, оон колхозтар төптеринде сөөртүп алганы чүгүле 1730 кубометр. Плана көрдүңөн 98 чуртталга бажыңнарынлан сентябрь 15-ке чедир чүгүле 6 бажыны тудуп дооскан, 27 мал кайааларыннын тудуңдан чүгүле 7 доозулган. Ычангаш кайы-даа колхоз тудуп планын күсөткөңү турар.

Үстүнде медеглээш четпестер болза ВКП(б) райкомунун бюрозундан эгелээш партия эге организацияларының чедир организастыг удуртулганы багай тургусканын айтып турар.

Колхоз бұдүрүлгезинин кол-код адырларында коммунистер мурнакчы роль ойनावайн турар.

ВКП(б) райкомунун бюрозу болгаш партия эге организация секретарьлери мурнакчы кижилерин илереди, оларын дүржүлгезин илетпедир ажылды чорутпайн турар. Бодунун кызымак күш-ажылы-биле га бүрүзүңден 25—30 центнер дүжүтү алган «Сталинчик орук» колхозта 67 харыг эш «Соия-оол, ол колхозта хову бригадири Кунгаа, Киров аттыг колхозта болгаш-биле бажын тудуп турар херээженер бригадалаы ышка мурнакчылар хөй. ВКП(б) райкомунун болгаш райкуускомун хүндүлел самбыразы хөлу эртен эрги материалдар көргүзүп каан хөвөр чылаан, а ажаап алышыкын үезинде идепкейлиг ажылдаан эки колхозчулар медеглетиңмей эртен.

Районун колхозтарында тараа бастырылганы болгаш үрезин уруушкуну ам-даа доозулбаан. Чамдык хуу ажылдыг кижилерин чазын тараа тарааны-даа, тарывааны-даа билдинмес, ам олар өске районнарыннын девишкээринде суура дынналар. ВКП(б) райкомун, райкууском бо айтыргыны кончуг хожудалын хемчег алган журунда чамдык суму Советтери күрүнеге хуу ажыл-агыйларынын тараа дужаалгазын онза хожудаткан.

Кызыл-Тайга суму Советтинин даргазы турган Өктөк-Кара ажаап алышыкынын иңиг дүлүк үезинде суму Советтинин ажылы шуут ээи

капгаш, Кызыл районун девишкээринге дургуннай берген. Райкуускомун талазындан Өктөк-Караны болу чок черинге ажылдадан дүжүрүп, оон орунга өске кижии томылаан боордан аңгыда, бо хоойлуга удур чорук кылган Өктөк-Карага кандыг-даа харысалга көргүсээш.

Күрүненни болгаш күш-ажылдыг сагылга-чурумун каржызы-биле үрөп турар чамдык ажыл-агый организастыгынын удурткучуларын ВКП(б) райкомун шыңгы негелде салбайн, оларын-биле аңаа тааржып олтурар. Ол байдалдар районга күрүне планнарын күсөдиринге болгаш совет албан черлерининг ажыл-чорудулгазыңга шаптык ужураштырып турар.

Сүт-Хөлдүн колхозчу тараачынары күрүне мурунга хүлээлгелерин долдур болгаш ажыр күсөдиринге каян-даа белең. ВКП(

Агитаторлар болгаш колхозчулар

Каа-Хем районун Бүрөн-Хемде «Сталинич орук» көдээ ажил-агый артелинде номчулга бажыны тараа ажаап алышыкчынын болгаш күрүнеге тараа бетлекенин үзүндө бодунун ажилын база-ла таарыштыр организастаан.

Тараа ажаап алышыкчынын мурнуу чарында агитас-массалык ажилдары баш бурунгаар планнап, бодунга агитаторларнын чөвүлөл хуралын кылган. Агитаторлар ажаап алышыкчынын үзүндө боттарынын чорудар ажилдарын анаа коллективтин-биле дугуржуп алганнар. Олар бригадаларга таарыштыр үлөй тургустунгулаан.

Ажаап алышыкчыне чоңу соруу кылып турар мындыг лозуннарды кызыл постерге бижигилээш аскылаан: «Ажаап алышыкчы түр үенин херээ, ол манаар чорукка ыяк ыяк. Чогуур үзүндө ажаап алышыкчы ойнап алганын ол, ажаап алышыкчыга хожудаза утурганын ол» (И. Сталин). «Тарааны кыска хуусабда чидирип чокка ажаап алышыкчы!» «Күрүнеге тараа дужаалгазын хуусаа бетинде бир дугаарында күседилчир!» Бо лозуннарнын адабиле колхозчулар август 8-тен эгелен, хову ажилыкче организастыг үйенер.

Оон-биле кады номчулга бажыны хову ажилынын турлагарыкче колхозчун хундүлөл самбыразын болгаш «өртүзүг самбыразын, 90 ажыг янзы-бүрү номнартыг көкүп чоруур библиотеканы, база культуур-массалык ажилдарын херекселдерин алгаш, хову же база-ла көкүп үйен. Баштынчыларын портреттери-биле болгаш лозун, плакаттар-биле хову турлай кызыл чайт кылдыр шметинген.

Ажаап алышыкчынын баштайгы хүнеринден эгелээш-ле агитаторлар колхозчуларга беседаларын болгаш ыбыктыр номчулгаларын үргүлчү кылып келгеннер. Хана солуннар, агит-хуудустар, «теннер», «чаныктар» оперативтин үнүп турганнар. Мурнакчыларнын дуржулгаларын болгаш бедик түнелиг ажилдарын оларга үргүлчү чырылды, багай ажилдап турарларын принципалдык-биле шүгүмчүлөп турганнар. Баштайгы хүнерде машинистер болгаш сноп баглакчылары норманын күөсетпей турганнар. Оларны хана солунга, листоктарга чиди-биле шүгүмчүлөп. Олар чүге багай ажил-

дап турары деп чүвени агитаторлар боттарынын беседаларына база чугаалап үнүп кээп турганнар. Багай ажилдаан кижилер боттарынын ол буруузун миннип, ону ажил-белек-биле эдип алырын хүлээнип турганнар. Машинистер Санчаа, Дүдүпей олар хүнде 4,5 га тараа кестирер норманын 6—8 га кылдыр ажыр күөседип турар апарганнар.

Сноп баглакчылары кижиле бүрүзү ажилдын хүн норманын база-ла 130—150 хуу чедир күөседип турар боду бергеннер. Тараа арыглар база кургадыр, чүдүрер кижилерде хүн норманын ийи далкыр ажыр күөседип кижилер көвүдээр, ыңчагаш, үндүлөл самбыразы хүн-бүрүде-ле мурнакчы кижилерин аттары-биле болгаш оларнын ажилдарынын бедик көргүзүлгелеринин санны-биле каастатынып турган.

Социалисттиг чарыс улам-на күштели берген. Хову ажилынын мурнакчыларынын аразына шилчир кызыл тукчугаштар организастатынган. Агитация массалык ажилды колхозтун партия, комсомол эге организациялары эки удуртуп келгеннер. Оларнын илегелин комсомолчу агитаторлар эштер Бичик, Кумаажык олар эң эки ажилы-биле бүзүркенер.

Агитас-массалык ажилдын эки чорутуунганын түнелинде «Сталинич орук» көдээ ажил-агый артелинин колхозчулары күрүне мурнуунга бир дугаар хүлээле — тараа дужаар планын район иштинге баштай күөсеткен. Колхоз социалисттиг чарыкчы бир дугаар черин эгелээш, ВКП(б) райкомунун болгаш райкүөскомунун мурнакчы колхозтар аразына шилчир кызыл тугун алган.

Колхоз ам тараа ажаап алышыкчынын доозарынын бүдүзүндө келген болгаш тараанын ниити бастырылганын шынарлыг бүрүн доозарын, үрезинге болгаш өске-даа фондурларга тараа урулданын чедипкинин чорударын колхозчулар хүлээнип турарлар.

Большевикчи агитация ажилынын болгаш социалисттиг чарыштын күштүүн колхозчулар боттарынын амдыралында бүзүрөп көргөннер.

Б. БАЗЫР-ТАРАА, Каа-Хем районун «Сталинич орук» колхозта номчулга бажынын эргелекчизи.

Агиткультбригаданын ажылы

Көдээ ажил-агыйнык кыску сезонун ажилдарын чедипкинин чорударына агиткультбригада чоңу ортузунга политиктиг болгаш массалык ажилдарын калбартай чоруткан. Комсомолдун Улуг-Хем району, районун культура бажыны ук агиткультбригаданы организастаан турган. Агиткультбригада дөртен беш хонук дургузунда колхозтарын, совхозтун ховуларына, колхозчу суурларга бот-тывынгын урай-чүүл көргүзүлгелерин кылган, оон-ла үеде 23 карта үнүшкүн-биле чорваан. Ураи-чүүл көргүзүлгелери 4 муң 263 кижи көргөн.

Агиткультбригада чоңу ортузунга 22 лекцияларын номчулгаларын чоруткан, ылангыя коммунизминин улуг тудугларынын, анык совет кижинин моральдык мөзү-шынарынын, көдээ ажил-агый артелинин Сталинич Уставынын дугайында лекциялары ВЛКСМ райкомунун лекторлар бөлүгүнү удурткучу эш Володина, ол райкомунун ажилдакчы эш Вяжкова база эш Дозубол олар номчаан.

Бригада болза, колхозтарын, совхозтун хову турлагарга көсүжү агитациянын непереткен, 46 санын агитхуудустар үндүргөн. Ылангыя Арыг-Үзүүнде совхозтун Ээр-Хавак бригаданын, «Искра» колхозтун Кара-Дыт бригаданын болгаш чамдык колхозтарын Баян-Кайда хову турлагарына агиткультбригада агитхуудустарын үндүрүп турган болгаш мурнакчы колхозчуларын, совхозтун шалычы мурнакчыларын агитхуудустарга илереткен, оон-биле кады шүгүмчүлөп.

Кызымаккай культуармейжи

Чайты дыштанылга үзүндө Кызылдын № 2 ортумак школынын амгы 10 класнын өөреникчизи комсомолчу Мария Аман чоңуң ортузунга бижикти билбес болгаш биче билер чорукту узуткаар таланы-биле ажилга мурнакчы киришкен. Ол чайты дыштанылганын Бич-Хем районун Хут сумузунда «По-беда» аттыг көдээ ажил-агый артелине эртирген. Школада бодунун төрөң колхозунга келген дорай колхоз кежигүннеринин иштинде бижикти биче билер болгаш шуут билбестери даязыла алган. Бижикти биче билер он ийи кижини бир бөлүк кылдыр, бижикти билбес он кижини база бир бөлүк кылдыр үзүп алган.

Колхозтун кежигүннери күзөлдөп-биле кичээлдерге кээп, кызымаккай өөреникчилер. Оларнын иштинде 56 харын Балыма эң чедипкинин

чүлөл болгаш бот-шүгүмчүлөлдү калбарткан. Бригаданын ураи-чүүл удурткучу Соколов, оок кежигүннери Демирова, Шарабоков агитхуудустарын идеялык үндүрүп турган.

Агиткультбригаданын кежигүннери болза, чоңа солун концерттерин көргүзүп турган, оон иштинде «Колхозчу крайдын», «Колхоз дугайында», «Делегетин демократтыг аныктарынын гимназия» деп ырларын олар күөсеткен. Бригада кежигүннеринин көргүскени — совет далайчыларын таныларын, «Украинский Гопак», «Шөлчүпек», «Дүк салыр», «Дээр-дээр» деп даңгыларын колхозчу ажил-ишчилер улуг сонургал-биле көргөн. Агиткультбригаданын удурткучу эш Соколов концерттер болган санында-ла баян-биле «Саратовтун кожамын», «Амурнун чалгы», «Ийи кадыр аразында», «Дунайнын чалгы», «Мачжурянын шалы-биле» деп ырларын дыка солун күөседип турган.

Агиткультбригада колхозчуларын ажил-ишке хайнышыкчыны көдүргөн. Оон-биле чертелештир айтыл демделгелери болза, Ленин аттыг, Жданов аттыг, Ворошилов аттыг болгаш Киров аттыг, «Кызыл-тук», «Искра» көдээ ажил-агый артелинин колхозчу тараажылары күрүнеге тараа дужаарынын планын хуусаа бетинде, районга база областа бир дугаарында-ла долдур болгаш ажыр күөсеткен. Улуг баштыгы эш И. В. Сталинга чоруткан чагаанда айткан, хүлээлгелерин олар эрестиг күөседип турар.

Х. ТЕМБИРЕЛ, өөренил. Кажан Мария өөредип эгелеп турла, Балыма чангыс безин үжүк таныпас турган. Мария кичээлдерин неделя бүрүзүндө үш катап чыныдырып турган. Өөренип турган колхозчуларын иштинде кым-да шак үсейи, харын-даа билдинмес чүдүлөрдү кичээлден дашкаар Мариандан айтырып, кызымак өөреникчилер.

Марияны ак-сеткилд ажилдаанынын түнелинде оон өөредип турган колхозчуларын шылгалданы шушту «4», «5» демлектерге дужааганнар. Бижик билбес турган 56 харлыг Балыма бижикти номчуур, бижикти кылдыр өөренип алган, ам солуннар, номнар-биле саат чок таныгып турар. Комсомолчу Мария чайты дыштанылганын чөп ачык-лап, чоңа улуг дузаны мынчар чедирген.

Э. КЕНДЕН-ХУРАК.

Обалстың колхозчу малчынарынын чедишкени

Чөөн Хемчик районун «Кызыл тараачын» көдээ ажил-агый артелинин чалгы одары. Чурукта: Чылгычынын чылгыларын кадарып чорууру. Чуруу А. Ермолаевтин.

Ниипиниң малынның өзүлдөзи дээш кадарчыларнын ажилы-ижи

Чадаанада көдээ ажил-агыйнын дуржулга станицызы мойныстыг улуг малды сүрүп оларларынның методу-биле оларлап доруктуарынын системаны чогадып кылгаш, 1950 чылда ону районнарнын көдээ ажил-агый килдистеринче тарзыды үндүргөн. Ол система өзүлга оларлаткан малдын хонукта ортума-биле немержер дензиси 1 килограммдан куду звес болур.

Инек малды сүрүп оларладыр сезон ам төнүп турар. Бар турар түнеллеп ап көөрге, Чөөн-Хемчик районун зооветеринар ажилдакчылары бо ажилды чугулап көргөн илеретини турар. Ол районун «Кызыл тараачын» деп колхозунун инек кадарчызы К. Лопсан 1-ден 2 хар чедир 87 баш анык инектерин, О. Садык 1-ден 3 хар чедир 117 баш анык инектерин сүрүп оларладыры-биле бо чылдын май айда хүлээнип алганнар.

К. Лопсанның оларладыр кадарган инектерин август 24 хүнүнде дензилек көөрге, 104 хонукту дургузунда инек бүрүзүнү хонукта немержектен ортумак дензиси 1042 грамм, оон иштинде куаннарнын немержектен дензиси 1140 грамм болган. О. Садыктын инектерин август 26-да дензилек. Оон холунга шарыжыгаштар болгаш бугажыгаштар турган, бызааларга бодаларга, оларнын немержери эвээш. Ындыг болза-да инек бүрүзүнү хонукта ортумак немержектен дензиси 915 грамм, а үш харлыг инектерин 972 грамм чедип турар.

Малды массалык-биле сүрүп оларладыр ажилдын түнелин кылары уламчылап турар. Областың колхозтары, совхозтары бо чылдын бо таланы-биле улуг чедишкенирлик болду чигиниг чок.

А. ЛЫСЕНКОВ.

Комсомолчу Шөмбүлдейниң көргүзүү

Чөөн-Хемчик районунда улгатыр катыштырган «Коммунизмче орук» колхозта чылгы кадарчызы эш Шөмбүлдей иштинин малын өстүрер чорукка мурнакчы кирип турар.

Чылгы кадарчызы болуп 5 чыл иштинде ажилдап келгенин дургузунда ол, макталгаларын үргүлчү чаалап ап чораван. Ажилдап киргенин эгезинде 80 малдарын хүлчүл алгаш, ол малдарын эш Шөмбүлдей ам 180 башка чедир өстүргөн. Төрүн белегенин кулуннарнында чидириг чок.

Малдын олар-белчиририн шын таарыштырышсаан, эш Шөмбүлдей болза, бодунун чылгынын өстүрери дээш кызымак ажилдап турар. Эки уксаагы аскырлар-биле чылгынын эдержилгезин үргүлчү чорудуп турар.

Эш Шөмбүлдей эдержилгеге кирер малдын даңзын кылып, белегенин кажан төрүүрүн тус-тузунда тодаргай билер кылдыр өөренип алган.

Мал ажилынын дугайында ветеринарлыг сүмелери, чүдүлгелери болгаш мал ажилынын өстүрүлгезин дугайында партиянын болгаш казактын докуаал, шипитирлерин эш Шөмбүлдей хүн-бүрү номчуп, таныштырар.

Эш Шөмбүлдей 1952 чылда 50 төрүүр беледен 50 кулуну алдыр деп хүлээлгени бодунга алган. Мурнакчы ажилы дээш ол колхозчуларнын ниити хуралында бир богба-биле шаннаткан.

К. БОРА-КӨЖЕ, «Коммунизмче орук» колхоз.

Хаван ажаакчызынын хүлээлгелери

Колхозка хаван өстүрер чорук чугула. Кызыл районун «Черби» колхозунун хаван ажаакчызы эш Пашева хаваннар өстүрер дээш кызымак ажилдап турар. Чүл дээр, 1949 чылда колхозка чүлге 3 баш хаван турган, ам 1951 чылда колхозтун хаваннарнын баш саны 54 чешкен.

Эш Пашеванын ажаап, азырап турар хаваннары кончук семис, күштүг, арыг-силиг болуп турар. Ажаак-

чы болза, хаваннарнын чылгы кажаалар-биле хандырган, хаван турлаан үргүлчү арыг-шевер тургузуп, хаваннарнын чем-биле эки хандырып турар. Бо чылдын сөөгү зиларында болгаш келир чылдын баштайгы айларына чедир хаваннарны 100 ажыг баш кылдыр өстүрер дугайында эш Пашева чаа хүлээлге алган.

М. ЧЫДЫН.

Колхозчу хойжу

Сүт-Хөл районун Сүт-Хөл сумузунда Киров аттыг колхозтун колхозчуу Монгуш Шавыраа 1948 чылдан бээр колхозтун хой малын кадарып келген.

Малчын Шавыраа шагнын кайы-даа ээлчээнде эки одаларын шилип ап, хоюн олардан бир оларже ээлчештир кадарып келгенин түнелинде оон хойларынын күжү семис, шыраг, баш саны улам өзүп турар. Ылангыя чайты үеде малды

эки одаларга сүрүп чораш оларладыр чорук кышка удур эки хемчег болурун Шавыраа кончук эки билген, бо чылын 3 удаа олар солуп көшкен.

Бо чылын 160 хойдан 160 хураганны менди камгалал алган. Ам оон холунда колхозтун 300 ажыг баш хой бар. Оларны менди-чагай кыш ажырап дээш өске-даа хемчеглерин ап турар.

М. ДАРЖАЙ.

Малчыннарнын чедишкени

САРЫГ-СЕП. (Телефон-биле). Каа-Хем районда «Кызыл тук» көдээ ажил-агый артелинин колхозчуларынын ниити хуралында эш Василий Якушенкону ук колхозтун хаван фермазынын эргелекчинге томуйлаан. Улуг башки Сталинга чоруткан чагааны чугаалажып турар үеде эш Якушенко 1951 чылда төрүүр кыс хаван бүрүзүндө 14 хаван одаларын ажаап алдыр менд социалисттиг хүлээлгени бодунга алган. Ынчаарга эш Якушенко төрүүр кыс хаваннары эки ажаап, азырап келгенин эчизинде бо чылдын эртен сес айларынын иштинде-ле ол төрүүр кыс

хаван бүрүзүндө 17 хаван одаларын алган ийикле азы хүлээлгезин 120 хуу күөсеткен.

Ол-ла колхозтун инек саакчызы эш Мария Хлебникова эш Якушенкондан база-ла чылдыг калбай турар. Ол азырал инек бүрүзүндө 1200 литр сүт саап алдыр мен деп хүлээлге алгаш бо чылдын эртен чеди айларынын иштинде-ле инек бүрүзүндө 1000 литр сүт саап алган.

Каа-Хем районун колхозчу малчылары эш И. В. Сталинын мурнунга алган социалисттиг хүлээлгелерин алдарлыг-биле күөседир дээш бүгү күштерин үндүрүп турарлар.

Н. ПЛЯСОВСКИХ.

Германиянын иштики садынының айтырынының дугайында

Советтин Контроль комиссиязынын даргазы армия генералы Чуйковтун барын талакы үш күрүнелерин дээди комиссарларына харызы

БЕРЛИН. 1951 чылдын сентябрь 6-да америк, француз болгаш англия дээди комиссарлар Совет контроль комиссиязынын даргазы, армия генералы Чуйковтун адынын кырынга чагаа чоруткан, олар ол чагаазында калдыг-даа барымдаа чокка санап турары болза, чөөн талакы Германиянын эрге-чагырга чери Барын Берлин биле Германиянын барын талакы зоназынын аразына бараан дажыгларына шаптык кадып келген деп турар.

Октябрь 4-те Совет Контроль Комиссиязынын даргазы армия генералы Чуйков үш дээди комиссарларже хары чоруткан, анда чугаалап турары болза: «Америк, англи, болгаш француз эжелел эрге-чагыргалары бир кезек кызыгаарлар хемчеглерин ап чоруткан, оон түнелинде зоналар аразынын салдыг дугуржугларынын бараан саарылгазы 1950 чылда тургустунган хуусаазына чедир чартык кезин күөсетимнезини факты көргүзүп турар.

Америк эрге-чагыргалар, англи болгаш француз эрге-чагыргалар-биле кады 1951 чылда зоналар аразынын салдыг дугуржугузын чедип алырынга бүгү-ле байдал-биле шаптыктап турганы билдинтир, оон түнелинде ол дугуржугузын чүлге 1951 чылдын сентябрь 20-де чарган.

Америк, англи болгаш француз эжелел эрге-чагыргаларын айткан чүдүлери чүлге Барын Германиянын салдыг-үлөтлөр бүлүктөрине удур звес, ол ышакх немец чуртакчыларынын хей кезининг сонургалына удурлангыштак бооп турар болгаш ССРЭ, Англия, АКШ болгаш Франция чазактарын талээлекчилеринин 1949 чылдагы Париже болгаш Нью-Йорка болган конференцияларына Чөөн болгаш Барын Германиянын аразында экономика харылзаанын калбартырынга шаптык чүдүлери чайладыр дугайында чедип алган дугуржугузын каржызы-биле үрөп турары болур.

Ол ышакх совет эрге-чагырга Барын Берлинниң салдыг фирмаларында оларнын Барын Германияны кийрип турар барааннарнын кайын тытпын үнгенин дугайында шындылга негеп, оон уламында 1951 чылдын майдан эгелээш, Барын Берлинден Барын Германияны кийрер чамдык барааннарнын категорияларын дажыгларын хоруглаан деп силерниң бадыткалынар база барымдаа чок-тур.

Шыны-биле аларга, советтин контроль органнынын ол негелелери болза, 1946 чылдын январь 16-гы контроль чөвүлөлдүн дөрт талааларынын экономика директоралынын шипитири-биле карыштак чокка турар турар.

Ындыг чурум 1946 чылдан бээр турган болгаш Барын Берлинден Барын Германияны кийрер барааннарга шаптык кадышыкчынын чугаазы-даа чок турган.

1951 чылдын июньда Берлинниң америк секторунун коммандантызы, Берлинниң англи болгаш француз секторларынның коммандантылары-биле кады бодунун чангыс талакы шипитири-биле Барын Берлинниң немец салдыг фирмаларына совет контроль органына Барын Берлинден Барын Германияны кийрер барааннарнын тытпын үнгенин дугайында үстүнде айттыганын шынылганы бээрин хоругдааш, ол чурумну үрээ.

Берлинниң барын талакы секторларынның үстүнде айттыганын шаптык чангыс талакы чорук Германиянын Демократтыг Республиказынын экономиказына каражаны чедирип турар, чүте дээр, ындыг чоруктуң ужун Барын Берлинниң янзы-бүрү чинжек садыгларына болгаш кара рыноктуң кижилерине Германиянын Демократтыг Республиказынын бараанынын өртектег чүдүлдерин контроль чокка Барын Германияны кийр дажыгларына калбак арганы берип турар, ону канчал-даа чөптүг деп санап болбас. Германиянын Демократтыг Республиказынын автомашина чоруур оруун Барын Берлинниң болгаш Барын Германиянын Авотранспорттунун ажыгалап турары дээш Германиянын Демократтыг Республиказынын эрге-чагыргазы 1951 чылдын сентябрь 1-ден эгелеп акша чылдызы тургусканы болза, 1949 чылдагы Нью-Йорк болгаш Париж дугуржугаларын үрөп турар деп шынылдып турар-нар база калдыг-даа барымдаа чок болуп турар.

Германиянын Демократтыг Республиказынын чазаванын хүлээп алганы автомашина оруунун акша чылдызын тургузар дугайында шипитири эжелел эрге-чагыргаларын автомашиналарына хамаарышпас болгаш оон акша чылдызы албай турары билдинтир, оон ангыда ол чорук болза, Германиянын Демократтыг Республиказынын иштики херээ болур.

Оон ынай айттыганы акша чылдызы болза, дөрт талааларнын шипитири-биле таарыштыр айттырларга канчал-даа хамаарышпас, оон-биле кады 1949 чылда Париже болгаш Нью-Йорка хүлээп алдыганы Чөөн болгаш Барын талакы Германиянын экономика харылзаанын калбартыр дугайында шипитирге база хамаарышпай турар айттыг болур-дур.

Миттельланд-каналда «Ротензее» деп пароход көдүртүр чер чүү болганын дээр, ону долу септелеп кылары-биле ажилдаптай турар, чүте дээр, оон чугуда кезектеринин элээшкени улгаткан, оон учурунда пароходтарнын эртеринге кончук аймылдыг апарган турган, ол ышакх септелгенин үзүндө техника таланы-биле база берге байдал таарышкан, ыңчагаш ону ажылдалга ам дээрзинде кийрбейн турар.

Ынчалза-даа амгы үеде ол пароход көдүртүр черин септелгенин дурдөдиринин хемчезен ап турар.

Айттыганы пароход көдүртүр черин хагдынганын учуру болза, Германиянын Демократтыг Республиказынын пароходтарын база бо черлеп эртерери-биле хагдынганы силерге билдинтир.

Армия генералы Чуйковтун бодунун харызында айтканы-биле аларга болза, Советтин контроль комиссиязы, барын галааны дээди комиссарларынын сентябрь 6-гы чагаазын АКШ-тын, Великобританиянын болгаш Франциянын эжелел эрге-чагыргаларынын Чөөн болгаш Барын Германиянын аразында садыгларынын чок кылары-биле оларнын чорудуп турган хемгелеринин бодунга хамаарып турар харысалгазын Советтин контроль комиссиязына хүлээдир дээр оралдажышыкчы деп санап турар.

(СЭТА).

Тайбынын пактызы дээш

Бразилиянын тайбың талаалакчыларынын болур деп турар үш дугаар национал конгрезинин дугайында

МОНТЕВИДЕО. «Импренса популар» деп бразил солунун медээлеп турары болза, Бразилияда тайбың дээш демиселдин национал комитеди меделел парлап үндүргөн, анда чугаалап турары болза, бо чылдын октябрь 27-де Рио-де-Жанейрога тайбың талаалакчыларынын 3 дугаар национал конгреси ажытынар.

Комитеттин меделел турары болза, чурттакчыларын янзы-бүрү кезектеринин бир миллион беш чүс мун бразил кижилери беш улуг күрүнелерин аразына Тайбынын Пактызын чарар дугайында Тайбынын Бүгү-делегей Чөвүлелин Кыргызынын адаанга ат салган. Комитет ол бир чартык мидялон кижилерин мурундан конгрестти чыныдырып турар.

Конгресс моон адаанда айттырларын чугаалажыр: беш улуг чурттарын аразына Тайбынын Пактызын чарарынын учур-дузаны;

чурттарын тайбыны-биле кожалелбээр турары болгаш делегей айттырларын тайбыны-биле шипитирлээр; тайбынын камгалаарынын херээне бразил улустун салмышкынын улгатырынынга хүлээп алдынар учурлуг хемчеглер.

МОНТЕВИДЕО. Бразилиянын тайбың талаалакчыларынын 3 дугаар национал конгрезинин ажытынарнын таарыштыр чурттуң бүгү штаттарында тайбың талаалакчыларынын конференциялары бооп эртин турар.

«Импренса популар» солунун меделээ-биле аларга, Бая штатта тайбың талаалакчыларынын конференциязы улуг чедипкинин-биле болду эртен. Конференцияга Тайбынын Бүгү-делегей Чөвүлелин Кыргызынын адаанга ат салышыкчы чылдызынын эртин турарын чугаалашкан болгаш тайбың дээш демиселди күштелдеринин херээне анаа айткан.

(СЭТА).

Атомнуг чепсек дугайында „Правданың“ корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харызын даштыкыда канчаар көрүп турары

КЫДАТ УЛУС РЕСПУБЛИКА

ПЕКИН. «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харызы кыдат парлагаларның кол кичинининин төвүндө туруп турар. Эш И. В. Сталинның харызы болгаш оон портрети Пекинның, Шанхайның, Тяньцзиньның болгаш Кыдаттың өске-даа хоорайларының бүгү солуннарының бирги арныннарына парлатынгылаан.

Эш Сталинның харызынга холбаштырган чүүлүгө «Гунженьжи-бо» солун мында деп бижип турар: «АКШ-тын айыл чок чорун айылда туруп турар дээр чылдак-биле холбаштыр даштыкы парлаганын көдүрүп үндүрүпкен шуугаазыны кандыг-даа барымдаа чок болуп турар, чүгө дээр, ССРЭ кезеде тайбын политиканы күзеп, агрессияны дайын чорудулгаларына үргүлдү удурланып турган болгаш АКШ-че ийкеп, азы өске чурттарче халдаар деп кажан-даа бодавайн турган».

Солуннун демдегеп турары болза, америк агрессорлар атомнуг чепсектин бүдүрүлгезинин талазы-биле боттарын монополистер кылдыр санапшыаан, делегейге тергиндеди эжелеп алырынга шынында бодунун ол хоозун мегечи артык күжүн ажылаарын оралдажы бергенер. Кореяга аштырганын соонда Трумэн болгаш дайынның өске-даа кысыкчылары тайбын чонга удур атомнуг бомбаны хереглээр чүве деп кыжанып турганнар, ыңалза-даа амгы үедө, кажан ССРЭ атомнуг чепсекти апарганда ол коргудушкуннарының ажы чок болуп турар.

Совет Эвилелин атомнуг бомбалыкыга болза, атомнуг чепсекти коргудушкуннун сорулгаларына ажылаарын ол негеп турар. ССРЭ-нин ол негелдези дээрге амгы үедө тайбын ынакшылдыг бүгү кижини төрелгетенин база негелдези болуп турар — деп оон ыңай солун бижиэн.

Совет Эвилели болза, атомнуг чепсекти коргудушкуннун талазы-биле саналды могаг-шыла чокка камгалап келген болгаш ову боттандыры дээр эбулуд демисежип турар. Ынчалза-даа АКШ бодунун авантюристтик политиканын чорутушсаан, ССРЭ-нин ол угаангыр саналын хүлөп алырында ойталааннар — деп солун айтып турар.

Сталин мында деп чугаалаан: «Бир эвес атомнуг бомбанын талаакчылары монополистер эвес болу берген боттары көр болза, чүгө ына-чаарда ам атомнуг чепсекти коргудушкуннун ол болдуруп болурлар деп бодал турар мен». Ол чөптүг өстөр дир, ССРЭ-де атомнуг бомбанын бүдүрүлгези атомнуг чепсекти хереглээрин херек кырында коргудушкуннун илередиң турар деп чугаалап болур бис.

Түннелинге солун мында деп бижиэн: «Сталинның меделели болза, тайбын ынакшылдыг улустарга өөрүшкүдүг меде болуп турар. Ол болза, бүгү делегейге тайбын хандыларының херезинге канчаар-даа аажок улуг салышкын болуп турар».

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

ПРАГА. Октябрь 7-де (СЭТА). Атомнуг чепсек дугайында «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харызы болза, атомнуг чепсекти коргудушкуннун дугайында болгаш атомнуг энергияны бүдүрүп үндүрүп, ажылап турарының бүгү-делегей талазы-биле үндүлдиги контролон тургузар дугайында Совет Эвилелинин саналын чагыс эп-секилдиги бүрүн деткип турар бүгү чехословак улустун кичинининин төвүндө турар.

Эш Сталинның харызын бо хүн бүгү чехословак солуннар бар дугаар арныннарында улуг эгелер-биле парлаан. «Лидово новини» болгаш «Обрана лиду» солуннар Генералисимус И. В. Сталинның чүчүни планнаар.

«Руде право» солун ол эң чугула документи-биле чегелештир «Тайбын тильтирбес херез» — деп эгели мурнуку чүдү үндүргөн. Ол чүдүде чугаалап турары болза: Атомнуг чепсек дугайында «Правданың» корреспондентизинге чугаалаан улуг Сталинның сөстери тайбын херезини тильтирбесиниң бадыткаашкыны, кижини төрелгетенин дүрүзүн оскунган чаа дайын кысыкчыларына сүртенчиг сагындырыг болуп.

Атомнуг чепсек бо үеге чедир империалистер эң сөөлүг идегели турган. Гитлерин америк салтакчылары боттарынын кем бурдуулуп планнаар атомнуг монополияга үндүздөп тургузуп турганнар. Оларын күчүлээшкинине чагыртырын

күзөвзөн кижини бүрүзүгө атомнуг бомбаны-биле кыжанып турганнар. Чепсезн чайбышаан олар конкак нервальг кижилерни коргудушкуннун күзеп турганнар. Атом-биле ксптакчылары оларның дипломатиязының эң-не делгеренгей чепсез турган.

Алдар чок болган Адольф Гитлерин соон салган келир үениң агрессорларын атомнуг бомба камгалап ап болур дугайында империалистерниң максатгалыгына эш Сталинның сөстери доорт чылды харыны берген.

АКШ-тын атом монополиязын ууттааны тайбын херезинге улуг үнелин демдегелешсаан, эш Сталинның харызында атомнуг бомбанын талаакчылары, бир эвес олар ам монополистер эвес болуп турарын боттары көр болза, чүгө ына-чаарда атомнуг чепсекти коргудушкуннун болдуруп болур дугайында кезек сөстү кирибишкен солуннун бижип турары болза, тайбын күзөп кижини бүрүзү, тайбын ынакшылдыг кижини төрелгетенин улуг Сталинның сөстериңге ыңчангыш байырлап өөрүп турарлар — деп бижиэн. Эш Сталинның сөзү болза, тайбын херезиниң тильтирбесиниң сонуурталыгы улуг төрөгүлдү акт, улустарының тайбын дээр, чаа дайынның империалисттик кысыкчыларынын кем бурдуулуп ууттаар дээр демиселинге улуг үнелиг өсө болуп турар.

ФРАНЦИЯ

ПАРИЖ. Октябрь 6-да (СЭТА). Атомнуг чепсек дугайында «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харызынын бижимелин Франс Пресс агентиле делгеренгей-биле дамчыткан.

Франс Пресс агентиледин дамчытканы болза:

Атомнуг чепсек дугайында «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харызынын дугайында Москвадан медеэни Францияның «Франс суар» болгаш «Пари пресс этрансжан» — деп кежээки солуннары улуг эгелер-биле парлаан. Америк лидерлер боттарынын чугаалаарына ол айтырыгы үргүлдү көдүрүп турар апарганда И. В. Сталинның меделели амгы үедө эне солун болуп турар — деп «Пари пресс этрансжан» солун бижип турар.

Атомнуг чепсек дугайында «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харызынын долу бижимелин «Оманите-диманш» солун бир дугаар арнынга улуг үжүктөр-биле парлап үндүргөн. Харызы дугайында дыннадыгы солуннун бир дугаар арнын дугаар: «Агрессорларга удурланып атомнуг бомба бисте база бар, ССРЭ АКШ-че-даа, өске кандыг бир чуртче-даа кажан-даа халдавас, бис атомнуг чепсекти коргудушкуннун бүгү делегейиниң эбулуд контроли дээр туржуп турар бис» — деп Сталин чугаалаан — деп улуг үжүктөрүг эге-биле парлаан.

Бүгү делегейге тергиндээр соруга-биле чурттакчыларны массалаг өлүреринин чепсезин дугайында бодал турар кижилерни шуптузун эки бодалырыңче совет чазактын баштыңчыны меделели албадап турар. ССРЭ агрессорларга согушкун-биле харылап шыдаар деп чүвени билдир ужурулгалар — деп солун айтып турар.

ИНДИЯ

ДЕЛИ. Октябрь 6-да (СЭТА). Дели радионун дамчыдып турары болза:

Совет Эвилелинин камгалап планын эбулуд янзы-бүрү хемчээдиг атомнуг бомбаларынын шыгалдазын моон сонгаар-даа чорудар апар деп Сталин чугаалаан. Ынчалза-даа, Совет Эвилелин атомнуг чепсекти коргудушкуннун дээр турар деп ол немээн. Совет Эвилелинде чорудуп турар атомнуг чепсек дуржулгалары Катышкан Штаттарынын айыл чок чорунга кыжанышкыны кылдыр көрүп турган чорук мырынай шын эвс деп Сталин чугаалаан — дээр.

ИТАЛИЯ

РИМ. Октябрь 6-да (СЭТА). Атомнуг чепсек дугайында «Правданың» корреспондентизинге эш Сталинның харызынын дугайында дыннадыгы кезээки рим солуннар эң-не көсүкү черлерде улуг эгелер-биле парлааннар. «Правданың» корреспондентизинге эш Сталинның харызынын долу бижимелин «Пазе Сера» болгаш «Джорнале диталине» солуннар парлап үндүргенер. «Моменто Сера» солун болза, «Бир эвес АКШ агрессия бодал бодавайн

турар болза, совет атомнуг чепсекти шыгалдалары АКШ-ка дүрүзүн болдурубас ужурулуг деп Сталин чугаалап тур» деп кол-кол чүдүлдери парлаан. ССРЭ-ге атомнуг чепсек чүгө камгалап сорулгаларына хереглетиңиң турар деп «Пазе Сера» солун эгедө демдегеп турар.

ФИНЛЯНДИЯ

ХЕЛЬСИНКИ. Октябрь 7. (СЭТА). Атомнуг чепсек дугайында «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харызынын долу бижимелин октябрь 7-де бүгү төп солуннар көсүкү черлерде парлагылаан.

Эш И. В. Сталинның харызынын тайылбырлавышаан, «Тювансан саюмат» солун болза, Сталинның меделели бурдуулуп-ле тайбын ынакшылдыг бүгү кижини төрелгетинге алдарлыг болушкун болуп турар деп айтып турар. Совет Эвилелинин холунда атомнуг бомба агрессияның чепсез эвес болуп турарын эш И. В. Сталинның меделели шынакчытырып турар деп чүвени солун демдегеп турар. Атомнуг чепсекти бүдүрүлгезинин талазы-биле «контроль» тургузар дугайын чугаалап турар америк-англи дайын кысыкчылары болза, херек кырында атомнуг чепсекти коргудушкуннун эвес, а харын ону ажык болдурушкун болгаш хойлужуларыңче чүткүп турар фактыны И. В. Сталин шүгүмчүлөп турар деп солун демдегеп турар.

Сталин тайбын ынакшылдыг улустарга база катап улуг харыяны көргүскен болгаш атомнуг чепсекти коргудушкуннун дээр, бүгү делегейге тайбын хандылар дээр демиселге орук айыткан деп ол солун бижип турар.

Холунда атомнуг чепсекти турза-даа, Совет Эвилели атомнуг чепсекти коргудушкуннун турбушаан турар деп солун демдегеп турар.

НОРВЕГИЯ

ОСЛО. Октябрь 6-да (СЭТА). «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харызынын төп хоорайнын бүгү кежээки солуннары бирги арныннарында улуг эгелер-биле парлааннар.

«Норрес хандельс» — деп шарт тиденде солун болза, АКШ-та дүрүзүн кылырынга хандыг-даа барымдаа чок деп эш Сталинның меделели үндүрүп турар. Совет Эвилели атомнуг бомбаны коргудушкуннун күзеп турар болгаш АКШ-че, азы кандыг-бир өске чуртче халдаар деп бодавайн турар. Ол-ла чүдүлдери өске солуннар бодунун эгелеринде база демдегеп турар.

ДАНИЯ

КОПЕНГАГЕН. Октябрь 6-да (СЭТА). Атомнуг чепсек дугайында «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харызынын бүгү кежээки копенгаген солуннар көсүкү черлерде улуг эгелер-биле октябрь 6-да парлагылаан.

И. В. Сталинның харызын «Бердесе Афтенавис» солун бирги арнында кирип турар болгаш Совет Эвилелинде атомнуг чепсек бүдүрүлгезинин барынын дугайында болгаш Совет Эвилели АКШ-че-даа, кандыг-бир өске-даа күрүңгө халдаар деп бодавайн турар болганда, ол дүрүзүн чыгалааны болуп шыдавас дээр дугайында И. В. Сталинның меделелин озалап парлап турар.

Совет Эвилели атомнуг чепсекти коргудушкуннун дээр, атомнуг чепсекти бүдүрүп соксадыры болгаш бүгү делегей контролон тургузары дээр турар деп «Экстрабадет» солун демдегеп турар.

КОПЕНГАГЕН. Октябрь 7-де (СЭТА). Эртенти копенгаген солуннары кол кичининин атомнуг чепсек дугайында «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харызын салдыган турган. Шупту солуннар харызынын бижимелин парлаан, хөй-хөй солуннар ол харыны холбаштыр мурунку чүдүлдери бижип турар.

«Ланд оф фольк» солун мурунку чүдүлдө мында деп бижип турар: «Америк дайын кысыкчылары «ажылаагы бейн атомнуг чепсек» дугайында, Англияда болгаш өске-даа стратегтик пункттарда атомнуг бомбаларынын курлавырынын дугайында алгырып турда, Кыдатка болгаш Совет Эвилелинге удур Кореяга атомнуг чепсекти ажылаар дугайында америк кысыкчыларнын чалчалары атланы парлагылаагы ажы-биле тайылбырлап турда, Сталинның чоргаар чагыланып үненип бүгү тайбын ынакшылдыг улустарын чуректеринден өөрүшкүдүг деткимчени ап турар» — деп солун бижип турар.

Кореяда болушкуннар

Улустун армиязынын Кол командыларының дыңнады

ПХЕНЬЯН. Кореянын улус-демократтыг республиказынын Улустун армиязынын Кол командыларының октябрь 9-та медеээли болза, фронтуннарынын бүгү участоктарына Кореянын Улустун армиязынын катышкышыкынары кыдат улустун эки-турачы кезектеринин сырый деткимче-биле америк-англи эжелекчилерин болгаш лисынманчы шериглерин калыг-дошкун атакаларын ойтур шаварын үргүлдүлөп, оларнын дириг күжүңгө болгаш техниканынга улуг чидириглерни таварыштырып турар.

Фронтунун барынын болгаш чөөн участоктарына Улустун армиязынын камгалап туруштарын чаа таварырынын оралдашкан дайынга удур тулчушкуннарын Улустун армиязынын кезектери чоруткан.

Фронтунун чөөн участогунга Улустун армиязынын кезектери Янгвунун онгу талазынга районга дайынның беш атакаларын чеднишкинниң ойтур шапкан.

Октябрьның 9-та Улустун армиязынын зениттик артиллериязы болгаш адыгы-анчыларнын отрядтары Пхеньян, Вонсан, Хванчжу, Сильчхонь болгаш өске-даа тайбын чурттакчыларын пункттары араатанын-биле бомбалап болгаш боолуп турган дайынның чеди самолёттары андара аткан.

(СЭТА).

Австралияда Кыгырыг адаанга ат салышкыны

СИДНЕЙ. Сөөлүг медеээл эбулуг алырга беш улуг күрүңгелерин аразына Тайбыннын Пактызын чаруу дугайында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыгырыгынын адаанга Австралияда 65 муң кижини боттарынын аттарын салган.

(СЭТА).

Америк өжел өрге чагыргаларның аажылаашкыны

БЕРЛИН. АДН агентилелинин Штутгарттан медеээл турары болза, Штутгартта америк район судунун чери немештин тайбын дээр демиселини Лили Вектерни 8 ай дүрүзүндө кара-бажыга хорудуу болгаш 15 муң немец марка (немец акша) штрафтаар деп шийткен.

(СЭТА).

Индо-Быдатта америкчыларның ээлеп чагырышкыны

ПАРИЖ. «Юманите» солунун медеээл турары болза, Вашингтонга болгаш үш күрүңгелерин сөөлүг хуралына Роберт Шуман Индо-Кыдатта дайына америк «дузаламчыны» улгытыр дугайын кириген. Вашингтонун кылганы чаа негелдени Индо-Кыдатта америк элчин Данаалда Хиттин болгаш Маршалдын планын күсөтирер талазы-биле миссиянын удуруткучу, француз команданын дайын чорудугаларын «удуртуп билбес» деп бурууду деп Роберт Блюмун илеткелдери эбулуд төлөвилетинген.

Ачесон болгаш АКШ-тын кол штабы Индо-Кыдатта америк шериг тускай эртемнилер шериг материалдарынын белеткелин чүгө контролонунини нинти удуртулганын херек кырынга хандыларын берип турар эргелик болурун негзөн. Бао Дайның армиязы Индо-Кыдатта америк шериг миссияныга долузу-биле чагыртып ужурулуг болуп турар.

Америк «дузаламчыны» орнунга Индо-Кыдатта оловонун, фосфорунун, хөмүр даштын, вольфрамның болгаш өске-даа эң ажыкты казар байлыктарнын черлерин ажылаар онза эргени америкчыларга тыпсырын Ачесон негзөн. Бо бүгү фактылар болза, француз солдаттар бодунун ханын өскеени сонуургалы дээр төп турарын илередиң турар. Америк империалистер француз солдаттарын холу-биле Индо-Кыдаттын хосталгага ынакшылдыг улустарын чагыртып алырын болгаш оон булузунуң байлаан эжелээрин күзөп турарлар — деп ол чүдүлде чугаалап турар.

(СЭТА).

Совет эвилели-биле тайбын, найырал болгаш садыглажышкын дээр англи-совет найырал нитилелин күүскомуңуң резолюциязы

ЛОНДОН. Парламент сонгулданынын дугайында резолюциязында англи-совет найырал нитилелин күүскому келир үениң Англиязы соок дайынны соксадырыдан болгаш тайбын хандырыдан, Россия-биле найырал болгаш садыглажышкынды шуут хамааржырын айткаш, парламентке баар бүгү кандидаттарны мындаг хүлээлгени алырыңче кыйгырып турар: бирээде, чаа чазактан ССРЭ-биле эвилел дугайында туруп турар керээге ийн чазактарын аразынга чөпшөзөтүрүм алырыңар талазы-биле чугаалажышкыны кылар дугайында саналды киригеш, ол керээни дораан амыдырал болдурууларын негээр; ийде, бүгү чөрудээлери чугаалажышкыннар эбулугар тайбын

Норвегияның хөй-ниитизи совет дайынчыларын хөөрлерин үрегдеп турарына удурланып турар

ОСЛО. Норвегияның чазакчы «Норвегия — ССРЭ» деп нитилелин төп эргелелин чери ажык чагаа чоруткан. Ол чаагада Норвегия хостаары дээр тулушсуңга өлгөн совет дайынчыларын хөөрүп чок кылырын соксадырын негеп турар.

Чагаада демдегеп турары болза, бир эвес-чазак чери шак ыңдыг үлүгедиги соксаптайн үргүлдээр болза, ийн чурттарын улустарынын эп-найырал байдалын хөгжүлдөсө эки чүүл эвес болур.

Норвегиянын чурттакчыларынын чаа-чаа кезектери совет шериглерин хөөрлерин үрегдеп чок кылырынга улам-на удурланып турар. Чазак чериңче чоруткан меделелинде Осло хоорайнын ажыкчыларынын болгаш тулчуларын чугаалап турары болза: «Совет дайынчыларын хөөрлерин үрегдеп чок кылып турарына удурланып турар болгаш Норвегиянын хостаары дээр демиселге өлгөннөр тайбын-биле удурун негеп тур бис.

Үрег чок кылдырган тураккалардын орнунга чаа тураскаалдар тургустунган турар ужурулуг. Ол болза, шыныч болгаш хүлээлге болур».

(СЭТА).

Тайбынга ынакшылдыг болгаш демократтыг чаңгыс аай Германия дээр

Демократтыг Германияның национал фронтунун национал чөвүлелин немец улуска кыйгыры

БЕРЛИН. АДН агентилелинин медеээл турары болза, Германиянын Демократтыг Республиказынын ийн чыл болган оюн таварыштыр Демократтыг Германиянын национал фронтунун национал чөвүлени немец улуска кыйгырып үндүргөн, ында чугаалап турары болза:

«Немец улус Германиянын Демократтыг Республиказынын тургустунганынын ийн чыл оюн тайбын чөвүлени канчаар-даа аажок кыжанышкынын үезинде ужуражып турар-ыр. Чөөн болгаш барынын чүктөрдө туруп турар бүгү немец патриоттар чазактын болгаш Германиянын Демократтыг Республиказынын улус палатанын тайбын камгалаанын болгаш чаңгыс аай Германиянын тургузарыңче чүткүдүн улуг күзөлдүн-биле детип турарлар. Ийн чыл туруп турарынын дүрүзүндө Германиянын Демократтыг Республиказы европа политиканын талазы-биле улуг күш болу берген. Германиянын Демократтыг Республиказын кириген алдарлык орук олрга аас-кежиктиг келир үени азаап турарын немец улустун хөй кезин билдирер.

Бистин улустун хөй кезин делегейиниң үш дугаар дайынныг киржиринге удур болгаш ону бот өдүртүлгө болгаш кем буруу үлүгеднишкин деп санаар эрес-лидин немец патриоттарга болгаш тайбын дээр демиселчилерге Германиянын Демократтыг Республиказынын ийн чыл оюн таварыштыр минип, өөрүп байырлаанынсты демдегеп болур бис. Немец улустун массаларынын

(СЭТА).

Неапольду чону америк эжелелге удурланып турар

РИМ. Америк шериг кораблдериниң келгенинге болгаш америк далайлажыларынын эриктере дүжүртүгенинге удур чокта чаа Неапольга студентилерин чыксаалдары болгулаан. Университеттин мурунда шөлгө болган чыксаалче манжык үнүп келгеш, студентилер мында деп алгырганнар: «Италиядан американнар үнүп чорзуннар!», «Даштык шериг команддалы чок болзун!»

(СЭТА).

Барыны Германияда турар америкчыларның дайын белеткели

БЕРЛИН. «Ди Вельт» деп англи экпек, Эйзенхауэрнун удуртулганын солунун медеээл эбулуг алырга болза, бо айның баштайгы чартынын дүрүзүндө «атлантик пактынын камгалап шериг күжүнүн ады-биле» Европаче 43 дугаар америк чадаг шериг дивизиянын көжүрүп турар.

Неаполдан америк команддалы чаладырынын негеп турар, студентилер комитетинин резолюциязын бижиэн хуудустары тарадырынга шалтык ужураштырынын оралдашкан. Полиция чыксаалчыларын тарадыр сывырып эгелзэн. Полиция биле сегиржип алышкына хөй кижини когаран. Элзэн хөй студентилер хоругдаттырган.

(СЭТА).